

Amaruba ga mbere ga Pahulu imwa' Bakorindo Indangiriro

Yaga maruba, gakayandikirwa Abakorindo. Abandu ábâli lyosiri i Korindo bakaleetera Pahulu amaruba go'kumúhanuusa ku magambo malebe. Na mu kubashuvya, ali mu kizi tondeera kwokuno: «Buno, ngola ngamùshuvya ku byo mukanyandikirira.» Kwokwo, kwo ali mu bashuvya hi'gulu lyo'kuyangana (7.1, 7.25), na hi'gulu lye'byokulya íbiri mu tangwa imwe'migisi (8.1), na hi'gulu lyo'kukoleesa ibigabi byo'Mutima Mweru (12.1), na hi'gulu lyo'kukuumania ibindu byo'kugendi tabaala abandu ba Rurema (16.1).

Ku yikyo kyanya, Pahulu akalonga umwazi kwa'Bakorindo batâli kaniri mu Yesu, na kwo batâli rongwirwi no'Mutima Mweru (3.1-4). Haliko bâli kola mu yikangaata, banalekeerera abashule, banakizi legana. Kundu kwokwo, bâli riiri bikalage, banâli haabirwi ibigabi byo'Mutima Mweru (1.4-7).

Kwokwo, Pahulu anahanuula Abakorindo kwo bataki gabulikane. Analahira kwo batakizi legana. Anabahanuula ngiisi kwo bagakizi yangana. Banayiyeke ukulya íbiri mu tangwa imwe'migisi. Banakizi rongoorwa no'Mutima Mweru. Anabayereka na ngiisi kwo twâye zuuke mu bafwiri.

Pahulu anabayigiriza kwo bakwaniini ukukizi kolera Rurema, buzira kukizi lungumirwa na'mifwije, na buzira kuyifunda mu bitalaalwe, na buzira kuhambirira ibindu.

Ha nyuma, Pahulu anabayereka ngiisi kwo bangatuula mu kati ka Yesu. Na bwo tukoli shwesirwi mu kati ka Yesu, tutakizi ki yisimiisa twenyene, mu kulya ngiisi kwo tuloziizi, na mu kuyanga ngiisi ye tuloziizi, na mu kuhembwa ku mukolwa gwitu. Si bwo tukoli shwesirwi mu kati ka Yesu, tukoli kwaniini ukukizi kolerana.

Imiziizi miguma yi'sikamiro, iri mu 1 Bakorindo 6.19-20: «Ka mutayiji kwa'magala giinyu, iri nyumba yo'Mutima Mweru? Ee! Rurema keera akamùheereza gwo, gunakoli mùtuuziri mwo. Kwokwo, mutakiri bandu ba ha lwinyu mwenyene! Si keera mukagulwa ku kishingo kikayu! Ku yukwo, mukizi koleesa amagala giinyu ku njira yo Rurema agakizi yivugwa mwo.»

Íbiri mwo ku bwofi

- a) Indangiriro (1.1-9)
- b) Ukugabulikana mwi'shengero (1.10-4)
- c) Ibitalaalwe mwi'shengero (5-6)
- d) Amigirizo hi'gulu lyo'kuyangana (7)
- e) Tutakizi hubiisania (8-10)
- f) Ngisi kwo twangayikumba Rurema mwi'shengero (11-14)
- g) Bwo Yesu akazuuka mu bafwiri, na nyiitu twáye zuuke mwo (15)
- h) Ngisi kwo bagatanga íbyo kugendi tabaala Abakirisito mu Buyahudi (16.1-4)
- i) Pahulu anasezerana (16.5-24)

Indangiriro

¹ Yaga maruba, galyosiri imwani, nie Pahulu. Rurema akambamagala ku bulooze bwage kwo mbe ndumwa ya Yesu Kirisito. Twe na mwene witu wa Sositeene, twe twamùyandikira, ² mwe bandu bi'shengero lya Rurema lya mu kaaya ke'Korindo. Mwehe, keera mukataluulwa mu kati ka Nahamwitu Yesu Kirisito. Mwana-hamagalwa kwo mube bandu baage batalu-ule, kuguma na'bandi booshi ba ngiisi handu ábali mu múhuuna kwi'ziina lyage. Uyo Yesu Kirisito, ye kola Nahamwabo, anali ye Nahamwitu tweshi.

³ Kwokwo, Daata Rurema, na Nahamwitu Yesu Kirisito, bakizi mùgashaanira! Bakizi mùheereza no'mutuula.

Pahulu atanga kongwa imwa Rurema

⁴ Nyamiri ndi mu tanga kongwa imwa Rurema hi'gulu liinyu. Mukuba, keera akamùgashaanira mu kati ka Yesu Kirisito. ⁵ Ee! Mu kati ka Kirisito, mwo keera mukagazibwa ku byoshi, ku ngiisi byo muli mu deta, na ku ngiisi byo mukoli yiji. ⁶ Yiby, biyerekiini kwo ngiisi byo tukamùyigiriza hi'gulu lya Yesu Kirisito, biryagagi byo'kuli. ⁷ Ngiisi bigabi byo'Mutima Mweru, mukoli bihiiti. Munakoli lindiriiri bweneene kwo Nahamwitu Yesu Kirisito agayerekanwa. ⁸ Aganakizi mùsikamya halinde ukuheza, gira mukagwanwe muli bazira buhube ku lusiku lwo agagaluka kwo. ⁹ Rurema, ye kamùhamagala kwo mube ne'ngoome no'Mwana wage Nahamwitu Yesu Kirisito, anali mwemeera.

Ihano hi'gulu lyo'kuyihandulana kwo

¹⁰ E beene witu! Namùyinginga kwi'ziina lya Nahamwitu Yesu Kirisito kwo mukizi yuvwikana mweshi. Munakizi huugiza kuguma mu mitono yinyu, halinde mutakizi ki yihandulana kwo. ¹¹ E maashi beene witu! Keera nayuvwa umwazi ukulyoka beene Kilowe, kwo mu kati kiinyu, mukola imilongwe. ¹² Byo ndoziizi ukudeta byo byebi: Muguma winyu, ali mu deta: «Niehe, ndi wa Pahulu!» Ugundi, ti: «Niehe, ndi wa Hapoolo!» No'gundi, ti: «Niehe, ndi wa Keefa!» No'gundi, ti: «Niehe, ndi wa Kirisito!»

¹³ Aaho! Ka Kirisito keera agabulikana mwo kwingi-kwingi? Nanga! Ka Pahulu, ye kayitirwa ku kibambo hi'gulu liinyu? Ka na kwi'ziina lya Pahulu, kwo mukabatiizibwa? ¹⁴ Ngweti ngatanga kongwa imwa Rurema, bwo ndaaye muguma winyu ye n'gabatiiza, ha nyuma lya Kirisipo na Gaayo naaho. ¹⁵ Ku yukwo, ndaaye muguma winyu úwangadeta kwo akabatiizibwa kwi'ziina lyani. ¹⁶ (Keera nakengeera kwo n'ganabatiiza na'bandu ba mu nyumba ya Setefaano. Ha nyuma lya yabo, ndaki kengiiri iri hali ugundi mundu ye n'gabatiiza.) ¹⁷ Ikyanya Kirisito akanduma, kutakaba mbu lyo ngizi batiiza abandu. Si akanduma, kwo ngizi genda ngabamenyeesa Imyazi Miija. Atakan-duma, mbu ngizi koleesa amagambo go'bwenge-bwenge. Iri nangagira kwokwo, ikibambo kya Kirisito kyangayiji kengeera kyateera imisi yakyo.

*Kirisito ye riiri mwo'bushobozi
no'bwitegeereze*

18 Igambo hi'gulu lyo'kuyitwa kwa Kirisito ku kibambo, abandu bo'kuteereka, bali mu libona ngi'gambo lyo'buhwija. Halikago imwitu, twe tuli mu kizibwa, ikibambo kyage kyo kiri mwo'bushobozi bwa Rurema. 19 Biri nga kwo biyandisirwi kwokuno:

«Amenge ga'banabwenge, ngagashereeza.

No'bweshu bwa'beeshu, ngabugadikira.*»

20 Aaho! Kutagi kwo bigaaba imwo'munabwenge, ne'mwo'munamasomo, ne'mwe'ndesi ya mu kino kihugo? Si amenge gooshi ga mu kihugo, keera Rurema akagagira bube buhwija!

21 Ee! Rurema akagwanwa ashungika ku bwitegeereze bwage kwa'bandu batangamúmenya mu kukoleesa amenge gaabo. Anasiima kwo agakizi kiza ngiisi ábagabiika Yesu kwo'bwemeere. Asiima ukukoleesa amagambo go tuli mu yigiriza, kundu gali mu gayirizibwa, mbu ga buhwija. 22 Abayahudi bali mu huuna ibyereso bye'bisoomeza. Na Bagiriki, bali mu looza kwo bayerekwe amagambo go'bwenge. 23 Halikago twehe, tuli mu yigiriza abandu hi'gulu lyo'kuyitwa kwa Kirisito ku kibambo. Biri kwokwo, kundu mu Bayahudi, yiryo igambo kiri kisiitaza. Na mu bandu be'gindi milala, liri mu bonwa kwo buhwija.

24 Kundu kwokwo, imwa ngiisi bo Rurema akahamagala, baba Bayahudi, kandi iri bandu be'gindi milala, Kirisito ye bushobozi bwa Rurema, anali ye bwitegeereze bwage. 25 Ngiisi

* 1:19 1.19 Hisaaya 29.14.

bya'bandu bali mu bona kwo bwo'buhwija bwa Rurema, byebyo, byo biri mwo'bwitegeereze ukuhima ubwe'mwabo. Na ngiisi byo bali mu bona kwo bwo bukaholwe bwa Rurema, byebyo byo biri mwo'bushobozi ukuhima ubwe'mwabo.

²⁶ E beene witu! Mukizi kengeera ngiisi kwo mwâli riiri ku kyanya Rurema akamûhamagala. Mu kati kiinyu, mutâli riiri abandu bingi ábâli kizi detwa mu kihugo kwo banabwenge. Mutanâli riiri na'bagangambale bingi, kandi iri abanalushaagwa bingi. ²⁷ Si ngiisi íbiri mu bonerwa mu kihugo kwo biri byo'buhwija, byebyo byo Rurema akatoola, gira lyo abonia abanabwenge ishoni. Akatoolaga na íbiri mu bonerwa mu kihugo kwo biri bukaholwe, gira lye'byo'bushobozi nabyo, abibonie ishoni. ²⁸ Akanatoola na íbiri mu shembwa kwo biri bya kabusha-busha, na íbiri mu gayirizibwa, na íbiri mu bonerwa kwo ndaabyo. Kwokwo, lyo alonga ukuyerekana kwo íbiboniirwi mu kihugo byo biri na'kamaro.

²⁹ Kwokwo, ndaaye mundu úwangaki yihaya imbere lya Rurema. ³⁰ Si mukoli tuuziri mu kati ka Yesu Kirisito hi'gulu lya Rurema. Ee! Rurema, akagira Yesu abe bwitegeereze bwitu. Na ku njira ya Kirisito, kwo tuli mu guluulwa. Tunali mu yeruusibwa. Tunali mu longa ukukwanana imbere lya Rurema. ³¹ Ku yukwo, tukizi simbaha igambo íriyandisirwi kwokuno: «Umundu, iri angagira mbu ayihaye, akizi yihaya naaho ku bya Nahano!†»

† 1:31 1.31 Yeremiya 9.24.

2

Pahulu ayihega ku Kirisito naaho

¹ E beene witu! Ikyanya n'gayiji mùyigiriza ubumbishwa bwa Rurema, ndâli kizi buleeza mwa'magambo go'kubununiisa, kandi iri amagambo go'bwenge-bwenge. ² Ku yikyo kyanya twâli riiri kuguma, n'gahiga kwo hatagire agandi-gandi magambo go ngakizi mùyigiriza, gâtali gaagalya ágali hi'gulu lya Yesu Kirisito naaho. Ne'ngingwe, n'gamùyigiriza ngiisi kwo akayitwa ku kibambo. ³ Ku yikyo kyanya, nâli kolaga mu bukaholwe. Nanâli kizi juguma ne'kyoba. ⁴ Ikyanya n'gamùyigiriza Igambo lya Rurema, ndâli kizi gira mbu nimùyemeeze ku magambo go'bwenge bwani. Si nâli kizi mùyigiriza lyo, mu kuyerekana ubushobozi bwo'Mutima Mweru. ⁵ Kwokwo, lyo'bwemeere bwinyu buyimangira ku bushobozi bwa Rurema naaho. Si kutabe ku menge ga'bandu.

Ubwitegereze bwa Rurema

⁶ Halikago, ikyanya tuli mu ba mu bakoli kaniri, lyoki lyo tuli mu yigiriza amagambo go'bwitegereze. Si butali nga bwenge bwa kino kihugo, kandi iri nga bwenge bwa'batwali baakyo. Mukuba, boohe, bakola mu mala lwoshi-lwoshi. ⁷ Yago magambo go tuli mu deta, buli bwitegereze bwa Rurema, bwo âli bishiri. Kundu kwokwo, ukulyokera ikyanya ikihugo kitâli zaazi bumbwa, âli mali gwanwa ashungika kwo mu kati kaabwo, mwo tugalongera ubulangashane. ⁸ Yubwo bulangashane, mu batwaziri ikihugo, ndaaye kiri no'muguma wabo

úkabusobanukirwa. Báki busobanukirwe, nga batakayitira Nahano wo'bulangashane ku kibambo. ⁹ Biri nga kwo biyandisirwi kwokuno: «Ibya'bandu batazindi bona, batanazindi biyuvwa, batanazindi bisalira kwo, byebyo byo Rurema keera akagwanwa ateganyulira ngiisi ábamúkuuziri.*»

¹⁰ Byo na byebyo, byo Rurema keera akatubishuulira, ku njira yo'Mutima Mweru. Mukuba, Umutima Mweru guli mu gahiriza byoshi, kiri na ibiyifundereziizi mu kati ka Rurema. ¹¹ Mu bandu, ngiisi byo'mundu ali mu tona, biri mu menyeekana naaho mu mutima gwage. Ndaanaye gundi úwangabimenya. Kwo na kwokwo, ndaaye úwangamenya byo Rurema atoniri, gútali Umutima gwage naaho. ¹² Kwokwo, keera tukayakiira Umutima úgulyosiri imwage, gira tulongage ukusobanukirwa na ngiisi byo Rurema akatuheereza ku lukogo lwage. Si tutakayakiira umutima gwa mu kihugo.

¹³ Kwo na kwokwo, na'magambo go tuli mu deta, tutakagayigirizibwa ku munge ga'bandu. Si tukagayigirizibwa no'Mutima Mweru gwonyene! Ne'kyanya tuli mu yigiriza amagambo gaagwo, tuli mu gayigiriza mu bandu bo gukola mwo.

¹⁴ Iri umundu angaba atali mwo'Mutima gwa Rurema, atashobwiri ukuyakiira ibiri mu lyoka imwagwo. Biri mu ba nga buhwija imwage. Atanashobwiri ukusobanukirwa nabyo. Si Umutima Mweru naaho gwo gwangamúsobanulira

* 2:9 2.9 Hisaaya 64.4.

byo. ¹⁵ Kuguma na yibyoy, iri umundu angaba akola mwo'Mutima Mweru, ali mu sobanukirwa na byoshi. Si yenyene, abandu batanga-sobanukirwa naye!

¹⁶ «Nyandi keera úkamenya inzaliro za Nahano?

Kandi iri, nyandi keera úkamúhanuula?†» Halikago twehe, tukoli ba mwe'nzaliro za Kirisito.

3

Ndaaye nabwigira mu mukolwa gwa Rurema

¹ E beene witu! Ku kirya kyanya, bitakanzigira kwo ngizi mùyigiriza nga bandu ábakola mwo'Mutima Mweru. Si byâli ngwiriiri ngizi mùyigiriza nga bandu be'kihugo, nga na'baana baanuke ku bya Kirisito. ² Ngiisi byo n'gamùyigirizagya, byâli riiri nga mata. Si bitâli riiri nga byokulya bikomu. Mukuba, mutâli zaazi ba ibiringiini ukuyakiira amagambo makomu. Halinde na zeene, mutangahasha ukugayakiira, ³ bwo muki tuuziri nga bandu be'kihugo! Na íbiyerekiini kwokwo, bwo mukiri mu girirana uluugi, iri munalongoozania. Aaho! Ka kwokwo mutaki yifuuziri mu bya'magala, nga bandu be'kihugo? ⁴ Muguma winyu, agweti agaadeta kwo ali wa Pahulu. No'gundi, mbu ali wa Hapoolo. Aaho! Ka kwokwo mutakiri nga bandu be'kihugo?

⁵ Aahago! Hapoolo, ali nyandi? Na Pahulu, naye ali nyandi? Si tuli bakozi ba Rurema naaho! Na ku njira yitu, kwo mukalonga

† 2:16 2.16 Hisaaya 40.13.

ukumúyemeera. Ee! Twe no'yo witu, Nahano keera akagabulira ngiisi muguma ugwage mukolwa. ⁶ Niehe, nie kabyala imbuto. Na Hapoolo, ye wâli kizi zinywisa. Haliko, Rurema yenyene ye kazimeza! ⁷ Kwokwo, umundu úli mu byala imbuto, na úli mu zinywisa, bombi, ndaako kamaro ko bahiiti. Si Rurema naaho ye hiiti akamaro, bwo ye mu zimeza. ⁸ Umundu úgweti úgabyala imbuto, na úgweti úgazinywisa, bombi bo baguma. Na ngiisi muguma wabo, agahembwa, ukukulikirana na ngiisi kwo akakola. ⁹ Kwokwo, tulyagagi bakozi ba Rurema, tunali mu kola twe naye. Na niinyu, mwe ndalo yage.

Na kwakundi, mwe nyumba yage. ¹⁰ No'kukulikirana na ngiisi kwo Rurema akangashaanira, nanaba naluganda wo'bulenga, nanagwanwa nayubaka ulutaliro lwija. Na buno, ugundi akola mu luyubakira kwo. Kundu kwokwo, ngiisi mundu akwiriiri amenye bwija ngiisi kwo agakizi luyubakira kwo! ¹¹ Mukuba, yulwo lutaliro, keera lukagwanwa lwabiikwa, anali ye Yesu Kirisito yenyene. Ndaanaye mundu úwangahasha ukuluyubakira kwo'lundi.

¹² Ngeeka mundu muguma angaluyubakira kwo ne'nooro, ne'harija, na'mabuye miija go'kukeyengana. No'gundi, anayiji luyubakira kwo ne'biti, ne'shodu, kandi iri ubundi-bundi bukere. ¹³ Kundu kwokwo, imikolwa ya ngiisi muguma, igaki boneka ku bweranyange ku kyanya igabishuulwa ku lusiku lwe'mberuuka. Ee! Imikolwa ya ngiisi mundu igagezibwa ku muliro, halinde iyerekanwe ku bweranyange

nga ngiisi kwo iri. ¹⁴ Umundu, iri angaba akayubaka inyumba, inabe itakasingooka, uyo ye galonga ibihembo. ¹⁵ Halikago, uyo wabo, iri yangamúsingookera, ye gayingira mu ruhombo. Yehe yenyene, agaakira. Haliko agaaba nga úwayihuka mu muliro.

¹⁶ Ka mutayiji kwo mwe mukola nyumba ya Rurema? No'Mutima gwage, gukoli mùtuuziri mwo? ¹⁷ Umundu, iri angashereezagya inyumba ya Rurema, naye Rurema agamúshereeza! Mukuba, inyumba ya Rurema, iri ndaluule. Munali mwe iyo nyumba.

¹⁸ Hataki gire mundu úgayiteba. Mu kati kiinyu, iri umundu angaba ayibwini kwo ali munabwenge ku bye'kihugo, akwiriiri ayigire nga muhwija, gira lya alonga ukuba mwitegeereza nirizina. ¹⁹ Ee! Ubwenge bwa mu kihugo, imbere lya Rurema, buli buhwija nga kwo biyandisirwi kwokuno: «Abanabwenge, ali mu bagwakiza mu bulyalya bwabo.*»

²⁰ Biyandisirwi na kwokuno: «Ngiisi bya'bitegeereza bali mu salira, Nahano ayiji-yiji kwo biri bya busha-busha.†»

²¹ Ku yukwo, hataki gire umundu úgaki yihayira ku bya'bandu, bwo byoshi bikola bye'mwinyu. ²² Aba Pahulu, kandi iri Hapoolo, kandi iri Keefa. Kiba kihugo, kandi iri ubugumaana, kandi iri ulufu. Biba bya kino kihe, kandi iri bye'kihe íkyâye ki yije. Yíbyo byoshi bikola bye'mwinyu. ²³ Na mwehe, mukolaga ba Kirisito. Na Kirisito, ali wa Rurema.

* **3:19** 3.19 Hayubu 5.13. † **3:20** 3.20 Zaburi 94.11.

4

Indumwa za Kirisito zabonerwa

¹ Mukwiriiri mukizi tubona kwo tuli bakozi ba Kirisito. Mutubone, na kwo twe tukasikirizibwa utumbishwa twa Rurema! ² Ikyanya abandu bali mu biikwa ku bwimangizi, bakwiriiri bakizi ba bemeera. ³ Kwokwo, kundu mwangandwira ulubaaja, kitali kindu imwani! Ndanganabona kindu, kundu nangatwirwa ulubaaja na'batwi be'maaja be'kihugo. Kiri na nienyene, ndali mu yitwira ulubaaja! ⁴ Mu mutima gwani, ndaabyo bihamba byo ndi mu yuvwa. Kundu kwokwo, yiby bitayerekiini kwo ndahiiti buhube. Si Nahano naaho, ye wangandwira ulubaaja! ⁵ Ku yukwo, mutalunguli twa ulubaaja lwo'mundu yeshi. Si mukizi lindira, halinde ku lusiku lwo Nahano agayija kwo. Mukuba, ngiisi ibiki bishirwi mu kihulu, agabitanguulira. Anabishu-ule na ngiisi bya'bandu bashungisiri mu mitima yabo. Ku lwolwo lusiku, iri abandu bangaba bakwaniini ukuhuuzibwa, lyo Rurema agabahuuza.

⁶ E beene witu! Yaga magambo go njuba mu mubwira, nagayitwira kwo'mugani, twe na Hapoolo, gira lyo mulonga ukusobanukirwa na guno mugani: «Ngiisi ibiyandisirwi mu Mandiko Meeru, mutakizi bibambala!» Ku yukwo, hataki girage umundu mu kati kiinyu ugakizi yikangaata kwo ali mundu wa kirage, iri anagayiriza ugundi. ⁷ Aaho! Nyandi ukakugira kwo we kuliiri abandi? Na biki byo uhiitagi, byo Rurema atakakuheereza? Na bwo ubihaabirwi, kituma kiki uki gweti ugabiyihayira kwo nga utakabihaabwa?

⁸ Bikoli bonesiri kwo keera mukalonga byoshi ibimùgooziri! Keera mwanagala! Munakola baami! Mbu na twehe, tutali mu bwami bwinyu! Yehee! Nangaloziiizi kwo mwangabiiri baami nirizina, gira lyo tukalonge ukutwala kuguma! ⁹ Twehe twe ndumwa, ngoli bwini kwo Rurema akatubiika ku mbeka, nga ábali mu gendi yitirwa imbere lya'bandu! Tuli mu loleerwa na booshi mu kihugo, kiri na'baganda booshi.

¹⁰ Kwokwo, tuli nga bahwija hi'gulu lya Kirisito. Mbu na mwehe, mwe muli bitegeereza mu kati kaage! Twehe, twe tukola mu bukaholwe. Mbu na mwehe, mwe banabushobozi! Twehe, twe tukola mu gayirizibwa. Na mwehe, mwe mukolaga banalushaagwa! ¹¹ Halinde ku kino kihe, tuki genderiiri ukushalika! Tunaki nyotiirwi! Tunaki yambiiti ubusanganira! Tunakiri mu tumikirwa. Tunabuziri ishumbi. ¹² Tuli mu yitubanula mu kukizi yikolera twenyene. Ikyanya abandu bali mu tudaaka, tuli mu bagashaanira. Ne'kyanya bali mu tulibuza, tuli mu gooyera. ¹³ Ne'kyanya bali mu tudetera buligo, tuli mu bashuvya mu kati ko'butuudu. Halinde buno, tukiri mu bonwa ngi'davwangira lya mu kihugo, nga ni'shingwe lyamwo.

¹⁴ Yaga magambo gooshi, ibyatuma namùyandikira go, kutali hi'gulu lyo'kumùbonia ishoni. Si ndoziizi ukumùhanuula, mwe baana baani bakundwa! ¹⁵ Ee! Kundu mwangaba na'bandu bihumbi ikumi bo'kukizi mùlera mu kati ka Kirisito, haliko muli na yisho muguma naaho, anali ye niehe. Mukuba, ikyanya n'gamùmenyeesa Imyazi Miija, lyo n'gaba yisho

mu kati ka Kirisito Yesu.

¹⁶ Aaho! Namùyinginga, mukizi nyigira kwo'mugani! ¹⁷ Byebyo, byo bikatuma n'gamùtumira Timoteyo, umwana wani mukundwa, anali mwemeera mu kati ka Nahano. Nâli loziizi akizi mùkengeeza ngiisi byo ngulikiiri mu kati ka Yesu Kirisito. Binali byo ndi mu genda ngayigiriza abandu ba mu mashengero gooshi.

¹⁸ Baguma biinyu bakola mu yiheemya, mbu ndagaki yija iyo munda imwinyu. ¹⁹ Kundu kwokwo, ngayija yo duba, iri Nahano angalooza. Ne'ri abandu bangaba bagweti bagayiheemya, lyo ngayibonera ubushobozi bwabo. Ndagalola naaho ku magambo go bali mu pupiriza kwo. ²⁰ Mukuba, ubwami bwa Rurema, butayimangi-iri ku magambo mamaata. Si buyimangiiri ku bushobozi bwage! ²¹ Kwokwo, bikagi byo muloziizi? Ka nimùyijire ne'ngoni? Kandi iri nimùyijire mu kati ko'rukundo, na mu kati ko'butuudu?

5

Abanabikoleere bakizi twibwa mwi'shengero

¹ Umwazi, keera gwakwira mu bandu, kwo mu kati kiinyu, muli ubushule. No'bushule mwene yubwo, kiri na'bapagaani batangabuyifunda mwo! Mukuba, mu kati kiinyu, mulyagagi umundu úkoli tuuziri na muka yishe. ² Munaki gweti mugayikangaata! Si mwan-gagwasirwi no'mwizingeerwe! No'yo mundu úgweti úgaagira ibikoleere kwokwo, nga keera mukamútwá!

³ Kundu tutali kuguma buno, si ndi kuguma na niinyu ku byo'mutima. Kwokwo, uyo mundu úgweti úgaagira yibyo bikoleere, keera namútwira ulubaaja nga kwo nangamútwiriiri lwo, íngibe iyo munda. ⁴ Ku yukwo, ikyanya mugakuumana kwi'ziina lya Nahamwitu Yesu, naani ngaaba ndi haaho mu mutima. No'bushobozi bwa Nahamwitu Yesu, nabwo bunabe ho. ⁵ Haaho uyo mundu, munamútange imwa Shetaani, gira amagala gaage gashereezibwe! Haliko, umutima gwage gwohe, gukalonge ukukizibwa ku lusiku lwo Nahano agagaluka kwo.

⁶ Ukuyihaya kwinyu, kutali kwija. Ka mutayiji kwe'saama niniini, iri mu heemya irobe lyoshi?

⁷ Ku yukwo na niinyu, muyilyose mwe'saama keera íyaleeza isiku nyingi.* Munabe ngi'robe lihyahya íritabiikwa mwe'saama. Kunali kwo mukola. Mukuba, Kirisito ye kyanabuzi kiitu kye'Pasaka, keera akanatangwa ayitwe hi'gulu liitu. ⁸ Ku yukwo, ikyanya tugakizi kengeera yulwo lusiku lukulu, kutabe mu kati ke'nzigo, kandi iri mu bitalaalwe! Mukuba yibyo, byo biryagagi nge'saama keera íyaleeza isiku. Si mukizi lukengeera mu kati ko'kuli, na buzira bulyalya! Mukuba, byebyo, byo biryagagi nga mikate mizira saama.

⁹ Mu galya maruba ga mbere, n'gamúyandikira kwo mutakizi komeerana na'bashule. ¹⁰ Yukwo, kutali kudeta kwo

* **5:7** 5.7 Nga ngiisi kwe'saama niini iri mu heemya irobe lyoshi, kwo na kwokwo umundu muguma mubi angayulubaza abandu bingi.

mutakizi komeerana na'bpagaani, mbu bwo bali bashule, kandi iri bazizi be'bindu, kandi iri banyazi, kandi iri bo'kukizi yikumba imigisi. Abandu mwene yabo, ndaakwo kubaiyeka, kútali kushaaga mu kihugo. ¹¹ Halikago buno, namùyandikira kwo mutakizi komeerana na ábali mu yideta kwo bali beene witu mu kati ka Kirisito, banakiri bashule, kandi iri bazizi be'bindu, kandi iri bo'kuyikumba imigisi, kandi iri bagambani, kandi iri balalwe, kandi iri ingunge. Abandu mwene yabo, kiri ne'byokulya, mutakizi shangiira!

¹²⁻¹³ Yabo bpagaani, ndakwiriiri kwo ngizi twa imaaja zaabo. Si Rurema yenyene, ye gabatwira zo! Haliko, ku luhande lwa ábali mwi'shengero, mukwiriiri mukizi twa imaaja zaabo, nga kwo biyandisirwi kwokuno: «Aban-abikoleere mu kati kiinyu, mukizi batwa!†»

6

Mutakizi legana imbere lya'bpagaani

¹ Iri muguma winyu angaba ali mu hambanwa no'wabo, ka bimúkwiriiri atwale ulubaaja mu bpagaani, mbu bamútwire lwo? Ka atangaleka abaabo Bakirisito babe bo bagaalutwa? ² Ka mutayiji kwa'bandu ba Rurema, bo báyé twe imaaja za íbiri mu kihugo? Aaho! Bwo biryagagi kwokwo, kituma kiki mukiri mu yabirwa ukutwa imaaja za'magambo go'busha-busha? ³ Ka mutayiji kwo twe tugaatwa kiri ne'maaja

† 5:12-13 5.12-13 Bukengeze 17.7; 19.19; 24.7.

za'baganda? Aaho! Ka itali yo haahe, kwo twan-gakizi twa ne'maaja za ibiri mu kihugo! ⁴ Ku yukwo, ikyanya mugakizi hambanwa ku bya mu kihugo, mutakwiriiri ukutwala imaja ziinyu mu batayijikiini mwi'shengero. ⁵ Nadeta kwokwo, hi'gulu lyo'kumuteeza ishoni. Ka byangaziga kwo mu kati kiinyu, mutali kiri no'mundu muguma wo'bwitegeereze úwangakizi hambu-ula abaabo? ⁶ Si mwehe, Umukirisito muguma ali mu gendi lega uwabo Mukirisito, kunali imbere lya'papagaani!

⁷ Yukwo kulegana kwinyu, ehee! Kwonyene, kuyerekiini kwo keera mwayabirwa lwoshi! Ho mwangakizi legana kwokwo, ka mutangayemeera ukuhubirwa, kandi iri ukulyalyanibwa? ⁸ Si mwehe, mukiri mu hubirana, no'kukizi lyalyanania. Munali mu beene winyu Bakirisito!

⁹ Ka mutayiji kwo banangora-mabi bataye fine mu bwami bwa Rurema? Mutakizi ki yiteba! Si ndaaye munabihigo úgaafina mu yubwo bwami bwa Rurema, kandi iri mwikumbi we'migisi, kandi iri bashule, kandi iri bo'kugirirana kwe'bikoleere boonyene kwa boonyene. Baba bashosi ku baabo bashosi, kandi iri abakazi ku baabo bakazi. ¹⁰ Ndaanabo bazimba ábagabufina mwo, kandi iri bazizi be'bindu, kandi iri balalwe, kandi iri bagambani, kandi iri ingunge. ¹¹ Mwene yibyo, baguma biinyu nabo bâli kizi bigira. Halikago buno, keera bakabishukwa. Munakola bataluule ba Rurema. Munakoli kwaniini imbere lyage mu kati ka Nahamwitu Yesu Kirisito, na mu kati

ko'Mutima gwa Rurema witu.

Tutwikire ku bushule

¹² Ngeeka muguma winyu angadeta: «Niehe, mbangwirwi ku byoshi!» Ee! Biri kwokwo! Kundu kwokwo, bitalyagagi byoshi ibyangatugenduukira! Na kundu mbangwirwi ku byoshi, haliko, ndangayemeera kwo hagire kindu ikigangira mbe muja wakyo. ¹³ Ugundi, ti: «Ibyokulya, bikagirwa hi'gulu li'bunda! Ni'bunda, likagirwa hi'gulu lye'byokulya.» Kundu kwokwo, yiby byombi, Rurema agaki bishereeza. Kwokwo, na'magala giitu kwakundi, gatakagirwa hi'gulu lyo'bushule. Si gakagirwa hi'gulu lyo'kukizi kolera Nahano. Ee! Nahano ali mu gahahalira. ¹⁴ Rurema, keera akakoleesa ubushobozi bwage mu kuzuula Nahano. Kwokwo, na nyiitu, âye tuzuule.

¹⁵ Ka mutayiji kwa'magala giitu biryagagi birumbu bya'magala ga Kirisito? Aaho! Ka nangatwala ibirumbu bya'magala gaage imwo'mushule, mbu naye bigendi ba birumbu byage? Nanga! ¹⁶ Ka mutayiji kwo ngiisi úli mu genda agashuleha, ali mu ba akola magala maguma no'yo mushule wage? Mukuba, biyandisirwi kwokuno: «Yabo bombi, bagaaba bakola magala maguma.*» ¹⁷ Kwokwo, umundu, ikyanya ali mu yinywaniisa na Nahano, iri bakoli tuliinwi ku byo'mutima.

¹⁸ Ku yukwo, mukizi yiyeka lwoshi no'bushule! Ngiisi bindi byaha bya'bandu bali mu gira, bali mu bigirira inyuma lya'magala gaabo. Si ngiisi

* **6:16** 6.16 Ndondeko 2.24.

úli mu shuleha, yehe ali mu ba keera ahubira amagala gaage! ¹⁹ Ka mutayiji kwa'magala giinyu, iri nyumba yo'Mutima Mweru? Ee! Rurema keera akamùheereza gwo, gunakoli mùtuuziri mwo. Kwokwo, mutakiri bandu ba ha lwinyu mwenyene! ²⁰ Si keera mukagulwa ku kishingo kikayu! Ku yukwo, mukizi koleesa amagala giinyu ku njira yo Rurema agakizi yivugwa mwo.

7

Amahano hi'gulu lyo'kuyanga

¹ Buno, ngola ngamùshuvya ku byo mukanyandikira. Umushosi, bulyagagi bwija atuule buzira kuyanga. ² Haliko, bwo'bushule bukoli leeziri ulugero, kyo kitumiri ngiisi mushosi akwiriiri ayange! Na ngiisi mukazi, naye akwiriiri ayangwe.

³ Ngiisi mushosi akwiriiri akizi bonaana na mukaage, nga kwo bimúkwiriiri. No'mukazi kwakundi, akwiriiri akizi bonaana na yiba. ⁴ Mukuba, amagala go'mukazi, gatakiri ga halwage yenyene. Si yiba, ye koli gayimangiiri. Kwokwo, no'mushosi, amagala gaage, gatakiri ga halwage yenyene. Si mukaage, ye koli gayimangiiri.

⁵ Kwokwo, yabo bombi, hataki gire úgakizi lahirira uwabo, kútali ku kyanya kigerwa naaho kyo keera balagaana kwo, hi'gulu lyo'kuhuuna Rurema. Ha nyuma, munashubi yegeerana. Kwokwo, lyo Shetaani atalongo ubulyo bwo

angamùgeza mwo. Mukuba, hali ikyanya mutaki shobwiri ukuyihangaana ku mifwije giinyu. ⁶ Yago magambo go namùbwira, gatali ga kumùhamuliza. Si gali ga kumùhanguula naaho. ⁷ Nangaloziiizi kwa'bashosi booshi bangabiiri nga kwokuno ndi. Haliko, ngiisi mundu ahiiti ikyage-kyage kigabi, kyo ahaabirwi na Rurema. Muguma, ahiiti kirebe. No'gundi, kirebe.

⁸ Na buno, ngola ngaadeta imwa ábakiri bashumba, ne'mwa banamufwiri. Yabo, buli bwija bayame-yame nga ngiisi kwo bali, nga kwokuno naani ndi. ⁹ Haliko, iri batangashobola ukuyihangirira ku mifwije ga'magala gaabo, buli bwija abashosi bayange. Na'bakazi, nabo bayangwe, ho bangakizi lungumirwa.

¹⁰ Ne'ri umundu angaba keera akayanga, kandi iri akayangwa, mbiitagi ulubaaja. Ndanali nie kalubiika. Si Nahano yenyene ye kalubiika! Na yulwo lubaaja, lulahiziiizi kwo'mukazi atahuluke imwa yiba. ¹¹ Ne'ri umukazi angaba keera ahuluka imwa yiba, akwiriiri atuule kwokwo buzira kushubi yangwa. Kandi iri ashubi galukira imwa yiba, halinde banywane. Na kwakundi, umushosi, atakwiriiri ayimule mukaage.

¹² Imwa'bandi, ngi hiiti irindi igambo. Si lyohe, ndalitungwa na Nahano. Linali lyo lyeri: Umushosi, iri angaba akoli yemiiri Yesu, anabe ayaziri umukazi mupagaani, no'yo mukaage anayemeere kwo bagatuulanwa, uyo Mukirisito, atagire mbu amúyimule! ¹³ Kwokwo, no'mukazi, iri angaba akoli yemiiri Yesu, anabe ayazirwi no'mushosi mupagaani, no'yo

mushosi anayemeere kwo bagatuulanwa, uyo mukazi naye, atagire mbu ahuluke imwa yiba. ¹⁴ Mukuba, umushosi mupagaani agaaba akoli talwirwi imwa Rurema hi'gulu lya mukaage. No'yo mukazi mupagaani, naye agaaba akoli talwirwi imwa Rurema hi'gulu lya yiba. Nga bitangabiiri kwokwo, abaana baabo bangayulubiiri. Haliko buno, bakoli talwirwi imwa Rurema. ¹⁵ Kundu kwokwo, iri umupagaani angalooza ukulekana no'Mukirisito, uyo Mukirisito angamúhanguula kwo agende. Kwi'gambo mwene yiri, ndaalwo lubaaja úluki shwesiri uyo Mukirisito kwo ayame no'yo wabo. Mukuba, Rurema akamúhamagala kwo mukizi tuula mu mutuula. ¹⁶ E mukazi Mukirisito! Si hali ikyanya wangakengeera wakiza yibalo! Na naawe, e mushosi Mukirisito! Si hali ikyanya wangakengeera wakiza mukaawe!

Ngiisi kwo ukagwanwa, kube kwo ugayama

¹⁷ Ngiisi mundu akwiriiri ayame nga ngiisi kwo akagwanwa ku kyanya Nahano Rurema akamúhamagala. Yukwo, kukulikiriini na ngiisi kwo Rurema âli mali gwanwa amúshungikira. Luno luhango, ndi mu lubiika mu mashengero gooshi. ¹⁸ Ko'mundu akagwanwa keera atenguulwa ku kyanya Rurema akamúhamagala? Uyo, ataki shubi yigira nga atakatenguulwa. Kandi, ka hali mundu úkagwanwa atazi tenguulwa ku kyanya Rurema akamúhamagala? Uyo naye, ataki shubi gira, mbu atenguulwe. ¹⁹ Mukuba, iri

umundu angaba atengwirwi, kandi iri atatengwirwi, kitali kindu. Si íbiri na'kamaro naaho, kuli kukizi simbaha imaaaja za Rurema!

²⁰ Ku yukwo, ngiisi kwo'mundu akagwanwa ali ku kyanya Rurema akamúhamagala, ayameyame kwokwo. ²¹ Ku kyanya Rurema akakuhamagala, ka akakugwana uli muja? Yibyoyi, bitakuteere ulushunguti. Kuguma na yibyoyi, iri wanggalonga ubulyo bwo'kushwekuulwa mu buja bwawe, ubukoleese! ²² Mukuba, umundu, ikyanya Nahano akamúhamagala, iri akagwanwa ali muja, uyo buno, akolaga mushwekuule mu kati ka Nahano. Na ngiisi úkagwanwa atali muja, uyo naye buno, akola muja wa Kirisito. ²³ Mwehe, Rurema keera akamùgula ku kishingo kikayu. Ku yukwo, mutakizi ki yemeera kwo mukizi girwa baja ba'bandu. ²⁴ Kwokwo, e beene witu! Ngiisi muguma winyu ayameyame imbere lya Rurema, nga kwo akagwanwa ku kyanya Rurema akamúhamagala.

Amahano imwa'bashumba, ne'mwa banamufwiri

²⁵ Ne'mwa ábatazi yangwa, ndaalwo lubaaja lwo Nahano ambiiri hi'gulu lyabo. Kundu kwokwo, ngola ngamùbwira ngiisi kwo mbwini. Na ngwaniini ukuyemeerwa, bwo Nahano angashaniiri. ²⁶ Hi'gulu lya'makuba ágakola ho buno, ndoniri kwo buli bwija ngiisi mundu ayameyame nga ngiisi kwo ali. ²⁷ Iri umundu angaba akoli yaziri, ataki gire mbu ayimule mukaage. Ne'ri angaba atazi yanga, naye ataki gende agalooza umukazi wo'kuyanga.

²⁸ Kundu kwokwo, iri wangayanga umukazi, ndaakyo kyaha kyo ugaaba wagira. No'munyere kwakundi, iri angayangwa, naye ndaakyo kyaha kyo agaaba agira. Haliko, ikyanya abandu bali mu yangana, bagaki ba na'maganya hano mu kihugo. Na ndoziizi ukumùkengula hi'gulu lyago.

²⁹ E beene witu! Byo ndoziizi ukudeta, kwe'kyanya íkikoli sigiiri, kikola kiniini. Uku-lyokera bunu, iri abandu bangaba bakoli yaziri, bakwiriiri bakizi ba nga batayaziri. ³⁰ Na ábagweti bagaalira, babe nga batali mu lira. Na ábagweti bagashambaala kwakundi, babe nga batashambiiri. Na ábagweti багаagula ibindu, babe nga batabigweti. ³¹ Na ábagweti bagadan-daza, nabo batabuyitange mwo lwoshi. Mukuba, kino kihugo nga kwo kiri, kikola kigaamala.

³² Na ndoziizi kwo mutakizi yama muli no'luhahalizi. Iri Umukirisito angaba atayaziri, ali mu yama agweti agahahalira ibya Nahano, gira lyo alonga ukumúsimiisa. ³³ Si Umukirisito, iri angaba akoli yaziri, yehe ali mu yama agweti agahahalira ibye'kihugo, mu kukizi looza íbigasimiisa namwage. ³⁴ Anabe nga keera ayigabura mwo kubiri. Kwokwo, kwo biri ne'mwa'Bakirisito banyere ábakiri mu viruuka, kandi iri keera ábakuluuduka. Mukuba, bayamiri bali mu yitanga imwa Nahano ku bya'magala, kiri na ku byo'mutima. Haliko, iri umukazi angaba akoli yazirwi, yehe ayamiri ali mu hahalira ibye'kihugo, mu kukizi looza íbigasimiisa namwage.

³⁵ Yaga magambo, namùbwira go hi'gulu lyo'kumùtabaala. Si kutali mbu lyo nimùbiika mwe'bihangatiizi bingi-bingi! Ndoziizagi kwo mukizi tuula mu njira íkwaniini, iri munakizi kolera Nahano buzira kulubaganibwa.

³⁶ Iri umunyere angaba keera akuluuduka, anabaagage akoli loziizi ukuyangwa, yishe anabe akoli bwini kwo agirira munyere wage buligo mu kumùlahirira kwo atayangwe, uyo yishe angakoli gira nga kwo aloziizi, halinde uyo munyere wage ayangwe. Uyo yishe, ndaakyo kyaha kyo agaaba agira.* ³⁷ Haliko, hali ikyanya umundu angaba keera ashungika ku mutima gwage kwo atagagondeesa munyere wage, kutanabe kwa kutundwa no'gundi. Uyo naye, agaaba agira bwija. ³⁸ Ku yukwo, ikyanya umundu agondeesa munyere wage, agira bwija. Haliko, iri angaba atamúgondeesa, iri agira bwija bwe'ngingwe.

³⁹ Na kwakundi, ikyanya umukazi ali mu ba ayazirwi, na yiba anabe akiri ho, ali mu ba aki shwekiirwi imwo'yo yiba. Haliko, ikyanya uyo yiba agaaba keera afwa, lyoki uyo mukazi angakoli hanguulwa kwo ayangwe na ngiisi mushosi ye asiimiri. Si uyo mushosi, akwiriiri abe mundu wa Nahano. ⁴⁰ Kundu kwokwo, mbwini kwo'yo namufwiri, iri angayama nga kwo akasigwa, iri agaaba ali muhiirwa we'ngingwe. Na nyemiiri kwo naani, Umutima gwa Rurema gundi mwo.

* **7:36** 7.36-38 Ino miziizi 36-38, hali bandu baguma ábali mu sobanukirwa kwo Pahulu agweti agaadeta ku mutabana úki fundisiri.

8

*Inyama ízatangwa imwe'migisi**

¹ Na buno, ngolaga ngaadeta hi'gulu lye'nyama íziri mu tangwa imwe'migisi. Tuyiji-yiji kwo tweshi tuhiiti ubumenyi. Kundu kwokwo, ubumenyi bwo buli mu tuma abandu bagayiheemya. Si urukundo, lwohe lwo luli mu bayubaka!

² Umundu, iri angayibona kwo ye yiji ikindu, iri atazi menya ngiisi byo akwiriiri ukumenya.

³ Halikago, iri umundu angaba akuuziri Rurema, yoyo ye nayijikiini imwage!

⁴ Ikyanya imigisi iri mu tangirwa inyama, tuyiji-yiji kwo kitali kindu. Tuyiji na kwo ndaaye gundi Rurema, átali yolya muguma naaho.

⁵ Bandu baguma bali mu deta kwe'mizimu iba ho, iba ya mwi'gulu, kandi iri ya mu kihugo. Banali mu deta kwe'mizimu iri mingi-mingi, na kwo banahano bali bingi-bingi. ⁶ Kundu kwokwo, twehe tuhiiti yolya Rurema muguma naaho, anali ye Daata. Yehe, ye kabumba ibindu byoshi. Tunali ho hi'gulu lyage. Hanali na Nahano muguma naaho, ye Yesu Kirisito. Yehe, ye tumiri ibindu byoshi biri ho! Ye na tumiri tuli ho.

⁷ Yiryo igambo, tutangadeta kwa'bandu booshi baliyiji. Mukuba, bandu baguma bakomiiri bwe-neene ibye'migisi. Kiri na zeene, ngiisi kyanya bali mu lya inyama, bali mu yami gwatwa ne'bihamba, mu kukengeera kwo zatangwa

* **8:** 8.0 Inyama ízatangwa imwe'migisi Mu yizo siku, inyama nyingi zâli kizi tee tangwa imwe'migisi, zikabuli twalwa mu kaguliro.

imwe'migisi. Banabe keera bayiyulubaza, bwo batasobanukiirwi ne'bibi ne'biija. ⁸ Kundu kwokwo, ibyokulya bitali byo byangatuyegeza áhali Rurema. Kundu twangaleka ibyokulya, ndaabyo tugahomba. Na kundu twangabilya, ndaabyo tugagenduukirwa kwo.

⁹ Kwokwo, mwe mukoli hangwirwi ku birebe, mukizi lola bwija, mutayiji kengeera mwasiitaza ábatakaniri! ¹⁰ Tudete kwo'winyu atasobanukiirwi ne'bibi ne'biija. Anakubonage, we munabumenyi, ukoli bwatiiri mu luheero lwe'migisi. Unabe ugweti ugaliira mwe'byokulya keera íbyatangwa imwayo. Haaho, naye agayami bilya. ¹¹ Kwokwo, uyo mwene winyu útazi kana, agayiji kengeera ateereka hi'gulu lyo'bumenyi bwawe, na Kirisito keera akamúfwira! ¹² Si ikyanya uli mu hubiraga beene winyu kwokwo, halinde banakizi teerwa ne'bihamba, iri keera wahubira na Kirisito yenyene! ¹³ Ku yukwo, iri mwene witu Mukirisito angagwa mu byaha hi'gulu lye'nyama zo ndi mu lya, ndâye ki zilye, gira ndayiji kengeera namúsiitaza.

9

Pahulu atahuuna íbimúkwaniini

¹ Niehe ndashwesirwi. Si ndi ndumwa ya Nahamwitu Yesu, keera n'ganamúyibonera. Na mwehe, mulyagagi bitumbwe bye'mikolwa yo n'gamúkolera. ² Kundu abandi bandu batangayemeera kwo ndi ndumwa yage, haliko mwehe mwe mukwaniini mumenye! Ee! Ngiisi kwo mukoli ba, kuyerekiini kwo ndi ndumwa mu kati ka Nahano.

3 Ikyanya abandu bali mu ndega, ndi mu bashuvya, ti: 4 Ka tutakwaniini tukizi haabwa byo tugaalya, na byo tugaanywa? 5 Ka tutanakwaniini ukukizi balamana na bakiitu Bakirisito, nga kwo Keefa ali mu gira, ne'zindi ndumwa, kiri na beene wabo Nahano? 6 Ka niehe na Barinaaba naaho, twe tukwiriiri ukukizi yikolera ku magoorwa giitu?

7 Si ndaaye úli mu gira umukolwa gwo'busirikaani ku fwaranga ze'mwage yenyene! Ndaanaye úli mu byala indalo ye'mizabibu, mbu atanalye ku mbuto zaayo. Ndaanaye úli mu ragira ibitugwa, mbu atananywe ku mata gaabyo. 8 Yaga magambo, ndagadeta ha lwani nienyene. Si gadesirwi kiri na mu Maaja! 9 Mukuba, mu maaja za Musa bidesirwi kwokuno: «Ikyanya ugakoleesa ingaavu mu kubugumula ingano, utakolwe kwo wakizi gishweka ikinwanwa, mbu itagilye kwo.*» Yaga magambo, ka Rurema akagadeta hi'gulu lyo'kuhahalira ingaavu naaho? 10 Ka atadesiri na hi'gulu liitu? Ee! Na nyiitu, galyagagi hi'gulu liitu! Mukuba, iri umundu angalima indalo, kandi iri kuhungumula imbuto izayimbuka mwo, booshi bali mu gira kwokwo mu kulangaalira kwo bagalonga ku mwimbu.

11 Kwokwo, na nyiitu, keera tukagwanwa twabyala ibyo'mutima mu kati kiinyu. Aaho! Ka mwangaki soomerwa, iri twangamuyimbula mwe'bindu byo'kututabaala ku magoorwa ga'magala giitu? 12 Si abandi, mubwini kwo

* 9:9 9.9 Bukengeeze 25.4.

bakwaniini ukukizi haabwa ku bindu biinyu! Aaho! Ka twehe, itali yo haahe kwo twe tukwaniini ukubihaabwa kwo?

Kundu tubikwaniini, tutali mu mûhuuna byo. Na ho twangagira kwokwo, tuli mu gooyera mu kati ka byoshi, gira lyo tutayiji kengeera twabulisa abandu ubulyo bwo bangayakiira mwe'Myazi Miija ya Kirisito. ¹³ Kiri ne'kyanya abandu bali mu kolaga mu nyumba ya Rurema, ka mutayiji kwo mwomwo, mwo bali mu longera ibyokulya byabo? Ee! Ikyanya bali mu kola ha katanda ko'kutangira kwa'matuulo, haaho ho nabo bali mu longera ku byatangwa. ¹⁴ Kwo na kwokwo, Nahano keera akadeta kwe'kyanya abandu bali mu genda bagamenyeesa Imyazi Miija, bakwaniini bakizi gilongera mwo íbigabatabaala ku magoorwa gaabo.

¹⁵ Haliko niehe, kundu bingwaniini, ndaakyo kiri ne'kiguma kyo ndi mu huuna! Na íbitumiri namûyandikira kwokwo, kutali mbu lyo mubimbeereza. Mukuba, ho nangabuliisibwa ubulyo bwo'kuyiyuvwa ku yibyo, na nvwe kwo kukulu! ¹⁶ Kundu kwokwo, ndangakizi yihaya, mbu bwo ndi mu menyeesa abandu Imyazi Miija. Mukuba, guli mukolwa gwo n'gatumwa. Ne'ri ndangakizi bamenyeesa yo, agaaba yayewe imwani!

¹⁷ Íngibe nie n'gashungika kwo ngizi gimenyeesa mu bandu, lyoki nangagihembirwi kwo. Haliko, bwo gulyagagi mukolwa gwo Rurema akanzikiiriza, bingwiriiri naaho kwo ngizi gukola. ¹⁸ Aaho! Kwokwo, imbembo yani, biryagagi biki? Imbembo yani, kuli kukizi

menyeesa abandu Imyazi Miija ku busha, buzira kukizi bahuuna ibingwaniini hi'gulu lyayo.

¹⁹ Kundu ndali muja wa mundu yeshi, haliko keera n'gayigira kwo mbe muja wa'bandu booshi. Kwokwo, lyo ndonga ukukizi leeta abandu bingi imwa Yesu. ²⁰ Ku kyanya nâli riiri mu Bayahudi, nâli tuuziri nga Muyahudi, halinde lya'Bayahudi, balonga ukuyemeera Kirisito. Nienyene ndaki tuuziri mwi'dako lye'maaja za Musa. Kundu kwokwo, ikyanya nâli tuuziri mu bali mwi'dako lyazo, nâli kizi yigira nga naani ndi mwi'dako lyazo, halinde lyo nabo, balonga ukuyemeera Kirisito. ²¹ Ne'kyanya nâli tuuziri mu batayiji Imaaja, nanakizi yigira nga naani ndaziyiji, gira lyo nabo, balonga ukuyemeera Kirisito. (Kutali kudeta kwo ndaki simbahiri imaja za Rurema. Si nyamiri ndi mwi'dako lye'maaja za Kirisito.)

²² Na kwakundi, ikyanya nâli tuuziri mu bali mu bukaholwe, nanakizi yigira nga naani bundi mwo, gira lyo nabo, balonga ukuyemeera Kirisito. Nâli kizi koleesa injira zooshi mu bandu booshi mu kukizi yigira nga ngiisi kwo bali, halinde lyo baguma baabo, ndonge ukubakiza. ²³ Yiby byoshi, ndi mu bigira hi'gulu lye'Myazi Miija, gira lyo naani ndonga ukukizi gashaanirwa mu kati kaayo.

²⁴ Ka mutayiji kwe'kyanya abandu bali mu gira indangwe, kwo booshi bali mu kubiriza mu kutibita? Kundu kwokwo, muguma naaho, ye mu haabwa imbembo yo'buhimi. Kwokwo, niinyu, mukizi kubiriza, halinde lyo niinyu mukahaabwe imbembo zo'buhimi. ²⁵ Ikyanya

abandu bali mu himana mu ndangwe, booshi bali mu hatiriza amagala gaabo. Bali mu gira kwokwo, hi'gulu lyo'kulonga ulushembe, lunali lwa kushereera naaho. Si twehe tuli mu yihangaana, gira tukahaabwe ulushembe lwo'kuyama ho! ²⁶ Na bwo mbiiti akalimbi, ndi mu tibita, halinde mbike ho kali. Ndanali mu shulika ibifune mu kyanyaanya. ²⁷ Ndi mu himbiisa amagala gaani bweneene, gabe nga ga muja, gira Rurema atayiji kengeera andahira, na ndi nie shuba mu menyeesa abandi hi'gulu lyage.

10

Tutayagaze Rurema nga'Bahisiraheeri

¹ E beene witu! Ndoziizi mumenyage bwija kwe'kyanya bashokuluza biitu bâli riiri mwi'shamba, booshi bâli kizi rongoorwa na kirya kibungu. Ne'kyanya injira ikabereka mu nyaaja, booshi banalenga mwo. ² Ku kyanya bakarongoorwa ne'kibungu, no'kujabuka iyo nyaaja, lyo bakabatiizibwa, mu kugirwa bakulikizi ba Musa. ³ Yabo booshi, bâli kizi lya byebirya byokulya byo'Mutima. ⁴ Banakizi nywa na kyekirya kinywebwa kyagwo. Mukuba, Rurema âli kizi balyokeza amiji mu lwala, lwanakizi bakulikira. Na yulwo lwala, ye Kirisito yenyene. ⁵ Kundu kwokwo, abingi baabo batakasimiisa Rurema. Kyanatuma ibirunda byabo, bigaaba mijande-mijande mwi'shamba.

⁶ Yabo bandu, bâli kizi hemurwa na'mabi. Ne'ri bakagira kwokwo, gwanaba mugani gwo'kutukengula, gira nyiitu tutakizi hemurwa.

7 Ku yukwo, mutakizi ki yikumba imigisi, nga kwo baguma baabo bâli kizi gira. Mukuba, biyandisirwi kwokuno: «Yabo bandu, banatondeera ukuvwajagira, iri bananywa bweneene. Ha nyuma, banayimuka, banatondeera ukukina bwalaafwe, mu kugira ibitali nga byo.*» 8 Tutanakizi ki yifunda mu bushule, nga kwo baguma baabo bâli kizi gira, halinde mu kati kaabo, ku lusiku luguma, mwanayami fwa abandu bihumbi makumi gabiri na bishatu. 9 Tutanakizi ki gezagya Nahano, nga kwo baguma baabo bâli kizi gira, halinde banakomwa ne'mijoka, banafwa. 10 Mutanakizi ki yidodombera Rurema, nga kwo baguma baabo bâli kizi gira, banayitwa no'muganda Nakiminika.

11 Yiby byoshi, ikyanya bikakoleka imwabo, byanayandikwa, gubaagage mugani gwo'kutukengula, twe tukoli tuuziri mu siku ze'mberuuka. 12 Ku yukwo, ngiisi útoniri kwo asikamiri, ayiloleekeze bwija, atayiji kengeera agwa! 13 Mu magezo go muli mu longaga, ndaago ga'bandi batazindi longa. Na bwo Rurema ali mwemeera, atangaleka mbu mugezibwe kwo mutashobwiri. Ee! Ikyanya mugakizi gezibwa, Rurema agamùshoboleesa ukuyihangaana, halinde munagafuuke mwo.

Akashasha ka Nahamwitu, na'ke'mizimu

14 Ku yukwo e bakundwa baani! Mukizi yiyeka lwoshi ukuyikumba imigisi! 15 Bwo niinyu muhiiti ubwenge, mwenyene mugere

* 10:7 10.7 Kulyoka 32.6.

ngiisi kwo namùbwira. ¹⁶ Ikyanya tuli mu tanga kongwa imwa Rurema hi'gulu lyo'rusoozo lwo'bugashaane, lyo tuli mu ba ne'ngoome mu muko gwa Kirisito. Na mu kukoojola umukate, lyo tuli mu ba ne'ngoome na mu magala gaage. ¹⁷ Na kwo tulyagagi bingi, tweshi tuli mu shangiira gwogwo mukate muguma, kyo kitumiri tweshi tuli mu ba magala maguma.

¹⁸ Mulolere umugani ku Bahisiraheeri. Mukuba, ikyanya bali mu tangira Rurema amatuulo ku katanda, banagalye kwo, bali mu ba ne'ngoome ku byakoleka hi'gulu lyako.

¹⁹ Ka ndoziizi ukudeta kwa'matuulo, ngiisi kwo gali mu tangwa imwe'migisi, kiri kindu? Nanga! Si kiri ne'migisi yonyene, kitali kindu!

²⁰ Kundu kwokwo, ikyanya abapagaani bali mu tanga amatuulo gaabo, atakiri Rurema ye bali mu gatangira. Si bali mu gatanga imwe'mizimu! Ndanaloziizi kwo mukizi ba ne'ngoome ne'mizimu. ²¹ Bitamùzigiiri kwo mukizi nywa ku biri mu rusoozo lwa Nahano, mbu munashubi nywa na ku biri mu rusoozo lwe'mizimu. Mutangakizi shangiira ku bya'kashasha ka Nahano, mbu munashubi shangiira na ku bya'kashasha ke'mizimu! ²² Ka tulozizi ukuteera Nahano uluugi? Kandi iri, ka mutoniri kwo twe tuhiiti imisi ukumùhima?

Ngisi kwo tugakoleesa ubushwekuule bwitu

²³ Baguma, bali mu deta: «Twehe, tuhangwirwi ku byoshi!» Kundu kwokwo, bitali byoshi ibiri mu gendukirana! Na kundu mwangahanguulwa ku byoshi, si byoshi bitali mu tabaalana.

²⁴ Hatagire mundu úgayihahalira yenyene. Si mukizi hahalira abandi.

²⁵ Ngiisi nyama íziri mu guliisibwa mu tuguliro, mwangakizi zirya, mutanakizi hiza-anwa kwo ngeeka mwagira buligo. ²⁶ Mukuba, «Ikihugo, na byoshi íbikiri mwo, biri bya Nahano.†»

²⁷ Hali ikyanya umupagaani angamùlaalika kwo mugendi lya imwage, munabe muloziizi ukugenda yo. Aaho! Mugendi lya ngiisi byo bagamùhakira! Mutanabe ne'migangaanwe mbu ngeeka mwagira buligo, nanga! ²⁸ Haliko, hali ikyanya umundu angamùbwira: «Iyi nyama, keera yatangwa ituulo imwe'migisi.» Lyoki, mutaki gilye, gira lyo'yo mundu, atasigale ateezirwi ne'bihamba. ²⁹ Yibyo bihamba, ndadeta kwo mwehe mwe mugabiteerwa. Si nadeta kwo hali ikyanya uyo gundi ye wangabiteerwa.

Ngeeka, umundu angambuuzwa: «Kituma kiki ngweti ngatwirwa ulubaaja kwi'gambo lirebe, na ngoli hangwirwi ukuligira? Uyo gundi, kundu agweti agateerwa ibihamba hi'gulu lyabyo, bitandoziri! ³⁰ Si byo ndi mu lya, ndi mu tanga kongwa hi'gulu lyabyo! Aahago! Kituma kiki ngi gweti ngashembuulwa hi'gulu lyabyo?»

³¹ Nangashuvya: «Ngiisi byo ugakizi gira, kuba kulya, kandi iri kunywa, kandi iri ngiisi bindi byoshi, ukizi bigira ku njira yo Rurema agakizi yivugwa mwo.» ³² Mu byoshi byo ugaagira, utakizi hubiisa umundu yeshi, aba Muyahudi, kandi iri mupagaani, kandi iri

† 10:26 10.26 Zaburi 24.1.

mundu wa mwi'shengeru lya Rurema. ³³ Kiri na nienyene, ndi mu gira umwete gwo'kusimiisa abandu booshi, mu kati ka byoshi. Ndanali mu yihahalira nienyene. Si ndi mu hahalira abandi booshi, gira lyo nabo balonga ukukizibwa!

11

¹ Kwokwo, mukizi nyigira kwo'mugani, nga kwo naani ndi mu guyigira ku Kirisito.

Ngiisi kwa'bakazi bagakizi huuna Rurema

² Ngweti ngamùhuuza, bwo mukiri mu ngengeera mu kati ka byoshi. Kwokwo, ikyanya n'gahaabwa amigirizo, na niinyu, nanayiji muyigiriza go. Halinde bunu, muki gakulikiiri bwija. ³ Na bunu, ndoziizi mumenye kwo Kirisito yi'twe lya ngiisi mushosi. Na ngiisi mushosi, yi'twe lya mukaage. Na Rurema, yi'twe lya Kirisito. ⁴ Ku yukwo, iri umushosi angabwikira itwe ku kyanya ali mu huuna Rurema, kandi iri ku kyanya ali mu tanga ubuleevi, iri keera ateeza Kirisito ishoni. ⁵ No'mukazi naye, iri angahuuna Rurema, kandi iri kutanga ubuleevi, buzira kubwikira itwe lyage, iri naye keera ateeza yiba ishoni, anabaagage nga mukazi úbezirwi akahala. ⁶ Ee! Iri umukazi atangabwika itwe lyage, akwiriiri akunguulwe akahala! Na bwo'mukazi, ukubegwa akahala kuteeziri ishoni, kyo kitumiri akwiriiri akizi bwikira itwe lyage.

⁷ Haliko umushosi, yehe atakwiriiri ukukizi libwikira, bwo ye riiri ne'njusho ya Rurema. Ye nali mwo'bulangashane bwage. Si umukazi, yehe ali mu boneka mwo'bulangashane bwa

yiba! ⁸ Ikyanya Rurema akabumba umushosi, atakamúlyosa mu mukazi. Si umukazi, ye kalyosibwa mu mushosi. ⁹ Na kwakundi, umushosi atakabumbwa hi'gulu lyo'mukazi. Si umukazi, ye kabumbwa hi'gulu lyo'mushosi. ¹⁰ Kyo kitumiri umukazi akwiriiri akizi bwikira itwe lyage, kibe kyereso kwo ali mwi'dako lya yiba. Akizi libwikira, na bwa'baganda bamúbwini.

¹¹ Na kwakundi, mu kati ka Nahano, umukazi ali mu yihega ku mushosi. No'mushosi naye, ali mu yihega ku mukazi. ¹² Mukuba, nga kwo'mukazi akalyosibwa mu mushosi, kwo na kwokwo no'mushosi naye ali mu butwa no'mukazi. Na byoshi biri mu lyoka imwa Rurema.

¹³ Mutwagage uluhango mwenyene, iri umukazi akwaniini ukukizi huuna Rurema, atanabwikiiri itwe lyage. ¹⁴ Kiri no'mushosi naye, ukukulikirana nga kwo akabumbwa, biteeziri ishoni ukukizi hindiza umushaku. ¹⁵ Si ku mukazi, ukuhindiza umushaku, bwo bulangashane bwage! Mukuba, akahaabwa umushaku hi'gulu lyo'kukizi bwikira itwe lyage. ¹⁶ Ne'ri umundu angalooza ukuhaliira ku yiri igambo, akwiriiri amenye kwo ndaagwo gundi mugeeza gwo tuhiiti. Kiri na mu mashengero gooshi ga Rurema, ndaagwo gundi mugeeza úguli ho.

*Amahano hi'gulu lya'kashasha ka Nahano
(Mataayo 26.26-29; Mariko 14.22-25; Luka
22.15-20)*

¹⁷ Na buno, ngola ngamùbiikira uluhango hi'gulu lye'mihumaanano yinyu. Si hi'gulu

lyayo, ndaakyo kindu kyo nangamùhuugiza kwo. Si imihumaanano yinyu, ho yangamùtabiiri, ye kola mu mùshereeza! ¹⁸ Ubwa mbere, n'gayuvwa kwe'kyanya muli mu kuumana mwi'shengero, muli mu yihandulana kwo. Nanayemeera kwo byangaba kwokwo. ¹⁹ Emwe! Yukwo kuyihandulana kwo, ku luhande luguma, kukwiriiri kumùbe mwo, gira hayerekane ku bweranyange ngiisi ábakwaniini mu kati kiinyu!

²⁰ Ikyanya muli mu kuumana, bitakiri byokulya bya'kashasha ka Nahano, byo muli mu Iya. ²¹ Mukuba, ikyanya muli mu birya, mutali mu lindirana. Si ngiisi muguma winyu ali mu lunguula agaalya ibye'mwage yenyene! Kinatume baguma biinyu bali mu taaha bashalisiri. Na'bandi, banataahe bakoli lalusiri. ²² Aaho! Ka mutahiiti inyumba zo mwangakizi liira mwo, no'kunywera mwo? Si baguma biinyu, ikyanya batahiiti byo bagaalya, muli mu babonia ishoni, iri munakizi gayiriza ni'shengero Iya Rurema! Ndetage kuti? Ka nangamùhuuza ku byo muli mu gira? Nanga! Bitangaziga!

²³ Amigirizo go n'gahaabwa na Nahano, go na gaago niinyu, n'gamùyigiriza: Mu bulya bushigi bwo Nahamwitu Yesu akatangwa mu bagoma baage, akayabiira umukate. ²⁴ Ne'ri akaba keera atanga kongwa imwa Rurema, anagukoojola. Anadeta: «Yugu, galyagagi magala gaani ágagatangwa hi'gulu liinyu. Mukizi gira kwoku, hi'gulu Iyo'kungengeera!» ²⁵ Kwo na kwokwo, iri bakaba keera bayusa ukusheega, anayabiira

no'rusoozo. Anadeta: «Luno rusoozo, lulyagagi lwe'kihango kihyahya. Rurema agakikwiza mu kuyona umuko gwani hi'gulu liinyu. Ngiisi kyanya mugakizi nywa ibiri mwo, mukizi gira kwoku hi'gulu lyo'kungengeera!» ²⁶ Kwokwo, ngiisi kyanya mugakizi lya umukate, munanywe na ku rusoozo, lyo mugaaba mwamenyeesa ngiisi kwo Nahano akafwa, halinde ukuhisa ku kyanya agayija kwo.

²⁷ Kwokwo, iri umundu agaalya ku mukate gwa Nahano, kandi iri anywa ku rusoozo lwage ku njira itakwaniini, agaaba keera ahubira amagala ga Nahano, no'muko gwage. ²⁸ Ngiisi mundu, akwiriiri atee yibuliriza bwija, abuli lya ku mukate, no'kunywera ku rusoozo. ²⁹ Mukuba, iri umundu angaba ali mu lya no'kunywa, anabe atanasobanukiirwi kwo biri bya'magala ga Nahano, iri ayikululira ikihano yenyene. ³⁰ Kyo kitumiri mu kati kiinyu, abandu bingi bakola mu jeejera, banakoli lwaziri. Na'bandi keera bakafwa!

³¹ Haliko, iri twangagwanwa twayibuliriza twenyene, lyoki Rurema atangaki tuhana. ³² Na kwakundi, ikyanya Nahano ali mu tuhana, kuli mu ba naaho hi'gulu lyo'kutukengula. Kwokwo, ikyanya abandu be'kihugo bagayiji hanwa, tutayiji kengeera twahanirwa kuguma.

³³ E beene witu! Ikyanya mugakizi kumana hi'gulu lyo'kushangiira ibyokulya, mukizi lindi-rana. ³⁴ Ne'ri hangaba hali umundu ukoli shalisiri, akwiriiri atee lya imwage. Kwokwo, lyo'kukuumana kwinyu kutayiji tuma mugaa-hanwa.

Amagambo ágasigiiri, ngayiji mùshuvya,
mango nayija iyo munda imwinyu.

12

Ibigabi ibilyosiri imwo'Mutima Mweru

¹ E beene witu! Ndoziizagi mumenye bwija hi'gulu lye'bigabi íbilyosiri imwo'Mutima Mweru. ² Muyiji kwe'kyanya mwáli ki riiri bapagaani, mwáli kizi haburwa, halinde mwanakizi twalwa mu bye'migisi. Kundu kwokwo, iyo migisi imemiri. ³ Kwokwo, mukwaniini mumenye bwija, kwo ndaaye mundu úrongwirwi no'Mutima gwa Rurema, mbu anaki dete kwo Yesu adaakwe! Ndaanaye úwangadeta kwo Yesu ye Nahano, kútali ku njira yo'Mutima Mweru.

⁴ Ibigabi íbilyosiri imwo'Mutima Mweru, biri mwo kwingi-kwingi. Haliko Umutima Mweru guli gwogwo-gwogwo. ⁵ Abandu banali mu kolera Nahano ku njira nyingi-nyingi. Haliko, Nahano ye yoyo naaho. ⁶ Na kundu imikolwa ya Rurema iri mu kolwa ku njira nyingi, haliko yoyo Rurema ye mu koleesa byoshi mu bandu booshi.

⁷ Umutima Mweru guli mu koleesagya ngiisi mundu kwage-kwage, halinde booshi banakizi genduukirwa kuguma. ⁸ Muguma, Umutima Mweru guli mu múshoboleesa ukukizi deta amagambo go'bwitegeereze. Gwogwo Mutima Mweru guli mu shoboleesa ugundi ukukizi deta amagambo go'bumenyi. ⁹ No'gundi, gunamúshoboleese ukukizi ba no'bwemeere. No'gundi, gunamúshoboleese

ukukizi kiza abalwazi. ¹⁰ No'gundi, gunamúshoboleese ukukizi gira ibitangaaza. No'gundi, gunamúshoboleese ukukizi tanga ubuleevi. No'gundi, gunamúshoboleese ukukizi sobaanura amagambo ágalyosiri imwa Rurema, na ágalyosiri handi-handi. No'gundi, gunamúshoboleese ukukizi deta ku zindi-zindi ndeto. No'gundi, gunamúshoboleese ukukizi sobaanura ibiri mu detwa mu kati kaazo. ¹¹ Yibyoy bigabi byoshi, biri mu koleesibwa na gwogwo Mutima Mweru muguma naaho. Gunali mu bigabulira abandu nga ngiisi kwo guli mu shungika gwonyene.

Abakirisito bakizi kolerana nga magala maguma

¹² Amagala, kundu gali mu ba gali maguma naaho, si gali mu ba ne'birumbu bingi. Na kundu yibyoy birumbu biri bingi, haliko biri mu ba bya magala maguma naaho. Kwokwo, kwo biri na ku bya Kirisito. ¹³ Mukuba, tweshi tukagirwa magala maguma, mu kubatiizibwa ku gwogulya Mutima Mweru muguma, tuba Bayahudi, kandi iri bandu be'gindi milala, tuba baja, kandi iri tutali baja. Ee! Tweshi tukayonerwa kwo gwogwo Mutima Mweru muguma naaho.

¹⁴ Amagala, gatali mu ba ne'kirumbu kiguma naaho. Si gali mu ba ne'birumbu bingi. ¹⁵ Ngeeka ukugulu kwangadeta: «Bwo niehe ndali kuboko, ndali kirumbu kya yaga magala.» Aaho! Ikyanya kuli mu deta kwokwo, ka byangakoli tuma yukwo kugulu kutagaki ba kirumbu kya'magala? Nanga! ¹⁶ Kandi,

ngeeka ukutwiri kwangadetaga: «Bwo niehe ndali isu, ndali kirumbu kya yaga magala.» Yibyo nabyo, bitangatuma ukutwiri kutagaki ba kirumbu kyago. ¹⁷ Amagala gooshi, nga gangabiiri isu, kuti kwo'mundu angaki yuvwa? Kandi iri gangabiiri kutwiri, kuti kwo'mundu angaki bayiza?

¹⁸ Haliko, ibirumbu byoshi bya'magala, Rurema akatengeka ngiisi kiguma nga kwo akalooza. ¹⁹ Nge'birumbu byoshi bya'magala byangabiiri kirumbu kiguma naaho, nga ndaakigo magala ágakiri ho. ²⁰ Si kwoku ibirumbu biryagagi bingi, na'magala gali maguma naaho.

²¹ Kwokwo, bitangaziga kwi'su libwire ukuboko mbu: «Ndali ni'goorwa lyawe!» Ni'twe kwakundi, litangabwira amagulu mbu: «Ndali ni'goorwa liinyu!» ²² Si ibirumbu bya'magala ibiri mu boneka kwo biri mu bukaholwe, byebyo byo biri mu ba na'kamaro ke'ngingwe. ²³ Na ngiisi birumbu byo tuli mu bona kwo bitahiiti ulushaagwa, byebyo byo tuli mu heereza ulushaagwa lwe'ngingwe. Ne'birumbu byo tuli mu bonaga kwo biri mu teezania ishoni, byebyo byo tuli mu bwikiriza ingingwe. ²⁴ Haliko, ibindi birumbu, bitali mu tuteeza ishoni, bitanahiiti igoorwa mwene yiryo. Mukuba, ikyanya Rurema akabiika ibirumbu byoshi bya'magala kuguma, ngiisi birumbu ibitáli hiiti ulushaagwa, byanaba byo agaheereza ulushaagwa lwe'ngingwe. ²⁵ Kwokwo, ibirumbu bya'magala, bitakwiriiri ukukizi yihandulana

kwo. Si bikwiriiri bikizi hahalirana. ²⁶ Ikyanya ikirumbu kiguma kiri mu libuuka, ne'byabo byoshi biri mu libuukira kuguma. Ne'kyanya ikirumbu kiguma kiri mu kuzibwa, ne'byabo byoshi binashambaalire kuguma nakyoy.

²⁷ Kwokwo, na niinyu, mukola magala ga Kirisito. Na ngiisi muguma winyu akola kirumbu kyago. ²⁸ Mwi'shengero, Rurema akate biika mwe'ndumwa. Ubwa kabiri, analibiika mwa'baleevi. Ubwa kashatu, analibiika mwa'bigiriza. Ha nyuma, analibiika mwa'bandu bo'kukizi gira ibitangaaza. Abuli libiika na mu bali ne'kigabi kyo'kukiza abalwazi. Analibiika na mwa'bandu bo'kutabaalana. Analibiika na mwa'bimangizi. Analibiika na mu bali mu deta ku zindi-zindi ndeto.

²⁹ Aaho! Ka booshi ziryagagi ndumwa? Ka booshi bali baleevi? Ka booshi bali bigiriza? Ka booshi bali mu giraga ibitangaaza? ³⁰ Ka booshi bahiiti ikigabi kyo'kukiza abalwazi? Ka booshi bali mu deta ku zindi-zindi ndeto? Ka booshi bali mu sobaanura ibiri mu detwa mu kati kaazo? ³¹ Si mwehe, mukizi fiitirwa mu kulooza ibigabi ibikuliiri ibyabo.

Na bunyo, ngola ngamuyereka injira nyiija bweneene ihmiri izaabo zooshi.

13

Tukizi kundana

¹ Hali ikyanya nangakizi deta ku ndeto za'bandu, na ku za'baganda. Haliko, iri nangaba mbuziri urukundo, ngaaba no'lubi nga lwa ngengere, kandi iri lwe'binjanja ibiri mu jalala!

² Hali ne'kyanya nangaba ne'kigabi kyo'kukizi tanga ubuleevi. Na mbe no'bumenyi bwoshi, halinde na nzobanukirwe na ngiisi bumbishwa. Na mbe no'bwemeere bwo nangabungiisa kiri na mwe'migazi. Haliko, iri nangaba mbuziri urukundo, ndali kindu! ³ Hali ne'kyanya nangatanga ibindu byani byoshi imwa'bakeni, na ndange kiri na'magala gaani goonyene mbu gasingooke. Haliko, iri nangaba mbuziri urukundo, iri ndaabyo nayunguka!

⁴ Uwo rukundo, ali mu yigendererana. Anali mu girirana bwija. Atali mu gwatwa no'luugi. Atanali mu yihaya. Atanali mu yikangaata. ⁵ Uwo rukundo, ali mu shaagana. Si atali mu yikundirira. Atanali mu yagalwa duba. Atanali mu biikirana umujina. ⁶ Atali mu siimira amabi, si ali mu shambaalira ibyo'kuli. ⁷ Ali mu gooyera mu kati ka byoshi. Anali mu yemeerana mu kati ka byoshi. Ali mu langalirana mu kati ka byoshi. Anali mu yihangaana mu kati ka byoshi.

⁸ Urukundo, lutâye here! Si ukutanga ubuleevi, kwoki kwâye ki here. No'kudeta ku zindi-zindi ndeto, nakwo kwâye ki here. No'bumenyi, nabwo bwâye ki here. ⁹ Mukuba, byo tuyiji buno, biri bya miharwa naaho. Ne'byo tuli mu tangirwa kwo'buleevi, nabyo biri bya miharwa. ¹⁰ Si ikyanya íbitungiini bigayija, lyo íbitatungiini bigaahera.

¹¹ Ikyanya nâli ki riiri mwana mwanuke, nâli kizi deta nga mwanuke. Ne'nzaliro zaani, zâli ki riiri za'kaanuke. Na kundu nâli kizi tona nga mwanuke, haliko ikyanya n'gaba ngola mushosi,

yibyo byoshi bya'kaanuke nanabijanda. ¹² Buno tukiri mu bona ngo'mundu wo'kuyiringuuzwa mu kilolero. Haliko ha nyuma, twâye bone masu ku gandi! Buno byo nyiji, bikiri bya miharwa naaho. Haliko ha nyuma, ngaamenya byoshi, nga kwo Rurema anyiji lwoshi.

¹³ Kwokwo, halyagagi amagambo gashatu ágagayama ho: ubwemeere, no'mulangaaliro, no'rukundo. Haliko irikuliiri yago gaabo, urukundo.

14

Ukutanga ubuleevi kuhimiri ukudeta ku zindi-zindi ndeto

¹ Mukizi gira umwete gwo'kukundana! Na kwakundi, mukizi looza ibigabi ibilyosiri imwo'Mutima Mweru, ne'ngingwe, ikigabi kyo'kutanga ubuleevi. ² Umundu, iri angaba ali mu deta ku zindi-zindi ndeto, atali mu zideta na'bandu. Ndaanaye mundu úwangabisobanukirwa, bwo bibishamiri. Si ali mu zideta na Rurema yenyene, mu kati ko'mutima. ³ Haliko, iri umundu angatanga ubuleevi, yeki ali mu ba abwira abandu amagambo go'kubayubaka. Ganali ga kubakania umutima, no'kubaholeeza. ⁴ Umundu, iri angadeta ku zindi-zindi ndeto, ali mu yiyubaka yenyene. Si iri angakizi tanga ubuleevi, yehe ali mu ba ayubaka ishengero lyoshi.

⁵ Nangalozizi kwo mweshi mukizi deta ku zindi-zindi ndeto. Haliko ingingwe, nanga-looza kwo mweshi mukizi tanga ubuleevi. Ee! Umundu, iri angaba ali mu tanga ubuleevi, ye

kuliiri úli mu deta ku zindi-zindi ndeto. Kundu kwokwo, iri umundu angazideta, anayami zisobaanura, halinde ni'shengeru linayubakwe, kwoki zangaba na'kamaro.

⁶ E beene witu! Nga nangayija iyo munda imwinyu, na ndondeere ukudeta ku zindi-zindi ndeto, bikagi byo mwangaki genduukirwa mwo? Si ndaabyo! Haliko, iri nangayiji mùbishuulira íbishubi bishamiri, lyoki mwan-gagenduukirwa! Mwanaganagenduukirwa, iri nangamùleetera ubumenyi, kandi iri ubuleevi, kandi iri amigirizo.

⁷ Kiri ne'birugu íbitali mwo'bugumaana, nga muteera-teera kandi iri ululanga, iri batangabilasa bwija, umundu atangamenya ulwimbo lwo bagweti bagaalasa. ⁸ Ne'kibuga kwakundi, iri kitangalongeera bwija, ndaaye úwangayitegaanura mbu agende mwi'zibo. ⁹ Kwokwo, kwo biryagagi ne'mwinyu. Kuti kwa'bandu bangasobanukirwa ne'byo muli mu deta, mutanali mu deta amagambo ágayijikiini? Si mugaaba nga muli mu teerera imbira mu munyaga!

¹⁰ Mu mahanga gooshi, muli indeto za kwingi-kwingi. Na ngiisi nguma iri mu menyeekana imwa beene yo. ¹¹ Umundu, iri angadeta indeto yo ndayiji, iri aba kinyamahanga imwani. Na naani, na mbe kinyamahanga imwage. ¹² Kwokwo, na niinyu, bwo mukoli fitiirwi mu kukizi looza ibigabi íbilyosiri imwo'Mutima Mweru, mukizi fitirwa bweneene mu kukoleesa ibigabi íbigayubaka ishengeru.

¹³ Umundu, iri angakizi deta ku zindi-zindi ndeto, akwiriiri ahuune Rurema amúheereze ne'kigabi kyo'kukizi zisobaanura. ¹⁴ Mukuba, iri nangadeta na Rurema ku zindi-zindi ndeto, iri umutima gwani gwo gwamúdesa. No'bwenge bwani, bunabe ndaabyo bwagira.

¹⁵ Kwokwo, ngirage kuti? Ngakizi huuna Rurema ku mutima gwani. Na mbuune na ku bwenge bwani kwakundi. Na ku luhande lwo'kuyimba, ngakizi yimba ku mutima gwani. Ngakizi yimba na ku bwenge bwani kwakundi.

¹⁶ Hali ikyanya wangaba uli mu yivuga Rurema ku mutima gwawe naaho, iri unatanga kongwa. Na yaho, hanabe ugundi útakaniri. Aaho! Iri angaba atasobanukiirwi na byo uli mu deta, kutagi kwo angadeta «Bikizi ba kwokwo!»

¹⁷ Kundu wangaba ugweti ugatanga kongwa bwija, uyo winyu atangayubakwa.

¹⁸ Nayivuga Rurema bwo ndi mu deta ku zindi-zindi ndeto bweneene ukumùhima mweshi. ¹⁹ Kundu kwokwo, ku kyanya ngola mwi'shengero, nangasiima ukubwira abandu amagambo gataanu go bagayuvwa, banalonge ukuyigirizibwa, ho nangadeta amagambo bihumbi ikumi ge'zindi-zindi ndeto.

²⁰ E beene witu! Mutakizi ki yitoneesa nga baana baanuke! Ku luhande lwa'mabi, kube kwo mugakizi yigira nga baana baanuke. Si ku nzaliro ziinyu, mukizi yisaliza nga ábakoli kaniri. ²¹ Mu Maaja biyandisirwi kwokuno:

«Nahano adesiragi kwokuno:

“Yaba bandu, ngabaganuulira ku njira ye'binyamahanga.

Ee! Bali bandu bo'kudeta ku zindi-zindi ndeto.

Kundu kwokwo, bataganyuvwiriza.*"»

²² Ku yukwo, izindi-zindi ndeto kiri mu ba kyereso imwa ábatayemiiri Rurema. Si zitali mu ba hi'gulu lya ábakoli múyemiiri. Hali liko ukutanga ubuleevi, kwohe kuli mu yubaka ábakoli múyemiiri. Si kutali mu yubaka ábatamúyemiiri.

²³ Hali ikyanya abandu bi'shengero bangaku-umana, na booshi banatondeeze ukudeta ku zindi-zindi ndeto. Hanayiji yingira ábatakaniri, kandi iri abapagaani. Aaho! Ikyanya bamúyuvwa, ka batangadeta kwo mukoli sire-hiri!

²⁴ Haliko, iri umundu angagwana abandu booshi bagweti bagatanga ubuleevi, ka yubwo buleevi butangayami múyemeeza kwo ali munabyaha? Mukuba, byoshi byo agayuvwa bigayami mútwira ulubaaja. ²⁵ Uyo mundu, iri angaba abishiri ubumbishwa, yubwo buleevi bunabubishuule, halinde anafukame, anayikumbe Rurema, iri anadeta: «Ku kasiisa Rurema ali mu kati kiinyu!»

Tukizi yitonda mu kukoleesa ibigabi byo'Mutima Mweru

²⁶ E beene witu! Kwokwo, tudetage kuti? Ikyanya muli mu kuumana, muguma winyu angaba ali no'lwimbo lwo'kuyimba. Ugundi anabe ni'gambo lyo'kuyigiriza. Ugundi anamenyeese íbishubi bishamiri. Ugundi anadete ku zindi-zindi ndeto. Ugundi anazisobaanure.

* **14:21** 14.21 Hisaaya 28.11-12.

Yibyo byoshi, mukizi bigira ku njira yo byan-gayubaka mwi'shengero. ²⁷ Ne'ri hangaba hali abandu bo'kudeta ku zindi-zindi ndeto, hatabe ingingwe ya'babiri, kandi iri bashatu. Na mu kuzideta, bakwiriiri bakizi deta muguma-muguma. Hanabe no'mundu wo'kuzisobaanura. ²⁸ Uyo wo'kuzisobaanura, iri atangaboneka, uyo wo'kuzideta akwiriiri ahulike, anazidetere mu mutima gwage naaho, bo na Rurema.

²⁹ Ne'kyanya bagatanga ubuleevi kwakundi, habe babiri, kandi iri bashatu. Yubwo buleevi bwabo, abandi banabugere ku bwitonde. ³⁰ Na mu babwatiiri, iri umundu angayigulirwa igambo, uyo wabo úgweti úgaadeta, akwiriiri ahulike. ³¹ Mweshi mwangatanga ubuleevi. Haliko, abe muguma-muguma, halinde lya'bandu booshi bakizi yigirizibwa, banakanibwe imitima. ³² Abaleevi ba Rurema, bakwiriiri bakizi yitegeereza ku buleevi bwabo. ³³⁻³⁴ Mukuba, Rurema atali wa kuleeta ulunganga. Si ali wa kuyerekana ingoome!

Ikyanya mugakizi kuumana mwi'shengero, abakazi bakwiriiri bakizi hulika, nga kwo biri mu ba mu gandi mashengero gooshi ga Rurema. Batahangwirwi ukukizi deta mwo. Bakizi yama basimbahiri, nga kwo bidesirwi mu Maaja.

³⁵ Ne'ri bangaba bali ne'kibuuza, bakwiriiri bagendi kibuuza bayiba mu nyumba zaabo. Mukuba, umukazi ukukizi deta mwi'shengero, ziri ishoni.

³⁶ Aaho! Ka mutoniri kwi'gambo lya Rurema likatondeerera imwinyu? Kandi iri, ka mwehe naaho mwe likahikira? ³⁷ Iri wangayibona

kwo uli muleevi, kandi kwo uli ne'kigabi kirebe ikilyosiri imwo'Mutima Mweru, ukwiriiri umenye kwo ngiisi byo namùyandikira hano, luli lubaaja ukulyoka imwa Nahano yenyene. ³⁸ Iri umundu atangalutwaza, naye mutakizi mútswaza.

³⁹ Kwokwo, e beene witu! Mukizi fiitirwa mu kutanga ubuleevi. Na kwakundi, mutakizi lahiza abandu kwo batadete ku zindi-zindi ndeto. ⁴⁰ Byoshi bikwiriiri bikizi girwa ku njira ikwaniini, na mu kati ko'bwitonde.

15

Akasiisa ko'kuzuuka kwa Kirisito

¹ E beene witu! Keera n'gamùyigiriza hi'gulu lye'Myazi Miija, mwanagiyakiira. Yo mu-nakoli sikamiri mwo. Kwokwo buno, ndoziizi ukumùkengeeza yo. ² Ne'ri mwangakizi gikania, ukukulikirana na ngiisi kwo n'gamùyigiriza yo, igamùkiza. Buzira kwokwo, ukugiyemeera kwinyu, kugaaba kwa busha.

³ Amigirizo mahamu go n'gahaabwa, go na gaago niinyu n'gayiji mùyigiriza, kwo Kirisito akafwa hi'gulu lyo'kushaaza ibyaha bitu, ukukulikirana na ibiyandisirwi mu Mandiko Meeru. ⁴ Anaziikwa. Halikago, ku lusiku úlugira izishatu, anazuuka. Bikaba nga kwo biyandisirwi mu Mandiko Meeru. ⁵ Anatee hulukira ku Keefa. Abuli hulukira na ku ndumwa zooshi kwo zâli riiri ikumi na zibiri. ⁶ Ha nyuma, anahulukira na ku bandi beene witu kinaliguma, banâli tambusiri magana gataanu. Mu kati kaabo, abingi bakiri ho. Haliko, abandi

keera bakafwa. ⁷ Ha nyuma, anahulukira na ku Yakobo. Abuli hulukira na ku zindi ndumwa zooshi.

⁸ Ne'ri hakazinda, naani anambulukira kwo. Nanaba nga úkabutwa ku kyanya íkitali nga kyo. ⁹ Mukuba, mu kati ke'ndumwa zooshi, nie toohiri. Ndanakwiriiri kiri no'kudetwa kwo ndi mu kati kaazo. Mukuba, nâli kizi libuza ishengero lya Rurema.

¹⁰ Halikago, Rurema anambonera ulukogo, kyanatuma ngaaba nga kwokuno ndi. No'lukogo lwo akambonera, lutakafwa ubusha. Mukuba, nie ndi mu yitubanula mu kukolera Rurema, ukuhima izindi ndumwa zooshi. Kundu kwokwo, ndâli nienyene nie wâli kizi kola. Si Rurema ye wâli kizi ngashaanira mu kukola.

¹¹ Gaago migirizo, go tuli mu yigiriza, ímba niehe, kandi iri yizo zindi ndumwa. Go na gaago, go mukanayemeera.

Nyitu tugazuuka mu bafwiri

¹² Bwo tuli mu yigiriza kwo Kirisito keera akazuuka mu bafwiri, kutagi baguma biinyu bakiri mu deta kwo abafwiri batagazuuka?

¹³ Nga kwangabiiri kwo abafwiri batagazuuka, iri kiri Kirisito naye atakazuuka. ¹⁴ Ne'ri

Kirisito angabiiri atakazuuka, kiri no'kuyigiriza kwitu hi'gulu lyage, kulyagagi kwa busha. Kiri no'kumúyemeera kwinyu, nakwo kwangabiiri kwa busha!

¹⁵ Na kwakundi, twangabone-siri kwo tuli mu tanga ubumasi bwe'bibeasha hi'gulu lya Rurema. Mukuba, tuli mu deta kwo keera akazuula Kirisito mu bafwiri. Haliko iri kwangabiiri kwo abafwiri batagazuuka, iri

Kirisito naye, Rurema atakamúzuula. ¹⁶ Ee! Nga kwangabiiri kwo abafwiri batagazuuka, iri Kirisito naye atakazuuka. ¹⁷ Ne'ri Kirisito angaba atakazuuka, iri yukwo kumúyemeera kwinyu kuli kwa busha. Nga munaki terekiiri mu byaha biinyu. ¹⁸ Kiri na booshi ábakoli gwejiiri mu lufu mu kati ka Kirisito, nga nabo bateresiri lwoshi. ¹⁹ Nga twangalangaliiri Kirisito ku bya mu burambe bwitu hano mu kihugo naaho, nga bangatuboniiri indengeerwa ukuhima abandi booshi!

²⁰ Halikago, ku kasiisa Kirisito keera akazuuka mu bafwiri. Ee! Mu booshi ábagwejiiri mu lufu, ye katangi tee zuuka. ²¹ Mukuba, nga kwo'lufu lukaleetwa no'mundu muguma, kwo na kwokwo no'kuzuuka kwa abafwiri nakwo kukaleetwa no'gundi mundu muguma. ²² Nga kwo Hadamu ye tumiri abandu booshi bali mu fwa, kwo na kwokwo Kirisito naye ye tumiragi abandu booshi bagaaba bali bagumaana. ²³ Ngiisi muguma ali ne'kyanya kyage kyo'kuzuuka. Mukuba, Kirisito ye katangi zuuka. Ne'kyanya agashubi yija, abandu baage nabo bakabuli zuuka. ²⁴ Yibyoyi, bigakoleka ku lusiku lwe'mberuuka. Haaho, Kirisito agashereeza abatwali booshi, na'banabushobozi booshi, na'banamisi booshi. Akabuli sikiiriza Yishe Rurema ubwami. ²⁵ Bikwiriiri Kirisito agenderere ukukizi twala, halinde ukuhisa ku kyanya Rurema agabiika abagoma baage booshi mwi'dako lya'magulu gaage. ²⁶ No'mugoma úgazindi shereezibwa, ye Narufu. ²⁷ Mukuba, «Rurema akabiika byoshi mwi'dako lya'magulu

gaage.* » Kundu biyandisirwi kwo byoshi bikabi-
ikwa mwi'dako lya Kirisito, halikago bibonekeri-
iri kwo Rurema yenyene atali mwi'dako lyage.
Mukuba, Rurema yenyene ye kabiika byoshi
mwi'dako lya Kirisito. ²⁸ Ne'kyanya Rurema
agaaba keera abibiika mwi'dako lyo'Mwana
wage, lyo'yo Mwana naye agayibiika mwi'dako
lya Rurema, gira lyo Rurema aba ye gatwala
lwoshi, hi'gulu lya byoshi.

²⁹ Aaho! Nga kwangabiiri kwa'bafwiri
batagazuuka, kutagi kwo bigaaba imwa ábali mu
batiizibwa hi'gulu lyabo? Na kituma kiki abandu
bakiri mu batiizibwa hi'gulu lya abafwiri? ³⁰ Kiri
na twenyene, kituma kikagi twangaki zeera ho
twangasiga amatwe giitu? ³¹ E beene witu!
Mumenye bwija kwo ndi mu zeera ho nangasiga
itwe lyani. Yibi biri ukuli, nga kwo biri byo'kuli
kwo nimùshambaliiri mu kati ka Nahamwitu
Yesu Kirisito. ³² Kiri ne'kyanya n'galwa na zirya
nyamiishwa ndangi mu kaaya ke'Hefeso, bikagi
byo nangaki yungusiri, íngilwe nazo hi'gulu
lye'bya hano mu kihugo naaho?

Nga kwangabiiri kwo abafwiri batagazuuka,
«Tukizi lya, iri tunanywa!
Si kusheezi tugaafwa!†»

³³ Mutakizi ki haburwa! «Abandu biija,
ikyanya bali mu komeerana na'babi, lyo bali mu
sherebera.» ³⁴ Kwokwo, mukebukwe nga kwo
bimùkwiriiri. Munatwikire ku byaha! Mukuba,
mu kati kiinyu, mukiri bandu baguma ábatayiji

* **15:27** 15.27 Zaburi 8.6. † **15:32** 15.32 Hisaaya 22.13.

Rurema. Na íbitumiri nadetaga kwoku, hi'gulu lyo'kumùbonia ishoni.

Ngiisi kwa'magala giitu gagaaba mu kuzuuka

³⁵ Ngeeka mundu muguma angabuuza: «Ikyanya abafwiri bagazuuka, kugaaba kuti? Baganazuuka na'magala maki?» ³⁶ Yibyo bibuuzo, biri bya buhwija! Si imbuto zo muli mu byala zitangazuuka, zítazi ba nga zafwa! ³⁷ Na kwakundi, tutali mu byala imbuto ízikoli meziri. Si tuli mu byala indete, ziba za ngano, kandi iri za zindi mbuto. ³⁸ Na ha nyuma, Rurema anaziyambike kwa'magala nga kwo ali mu shungika. Na ngiisi mbuto, ali mu giyambika gaayo-gaayo magala.

³⁹ Iminyofu kwo iri yoshi, itali yo miguma. Iminyofu ya'bandu, iri kwayo. Na ye'nyamiishwa, iri kwayo. Na yo'tunyuni, iri kwayo. Na ye'fwi, iri kwayo.

⁴⁰ Na kwakundi, íbiri kwi'gulu bihiiti agaabyo magala. Na íbiri hano mu kihugo, nabyo bihiiti agaabyo magala kwakundi. Amagala ge'biri kwi'gulu, gahiiti ubwago bulangashane. Na'magala ge'biri mu kihugo, nago gahiiti ubwago. ⁴¹ Hali ubulangashane bwi'zuuba. Hali na bwo'mwezi. Hali na bwe'ndonde. Na ngiisi ndonde, nayo ihiitagi ubwayo-bwayo bulangashane.

⁴² Kwokwo, kwo bigaaba na mu kuzuuka kwa abafwiri. Ikyanya amagala gali mu ziikwa, gali mu ba ga kushereera. Si mu kuzuulwa, gâye be ga kulama! ⁴³ Mu kuziikwa, gali mu ba ga kunenuukwa. Si mu kuzuulwa, gâye

be no'bulangashane! Mu kuziikwa, gali mu ba mu bukaholwe. Si mu kuzuulwa, gâye be no'bukalage. ⁴⁴ Mu kuziikwa, gali mu ba gakiri magala ga hano mu kihugo. Si mu kuzuulwa, gâye be gakola ge'byo'mutima!

Halyagagi amagala ga mu kihugo. Hali na ge'byo'mutima. ⁴⁵ Biri nga kwo biyandisirwi kwokuno: «Umundu wa mbere Hadamu, akaba kiremwa kigumaana.‡» Halikago «Hadamu muzinda»§ yehe akaba mutima, ye nali mu haana ubugumaana. ⁴⁶ Kwokwo, ibyo'mutima bitali byo bikatangi ba ho. Si ibya mu kihugo, byo bikatangi ba ho. Yibyo byo'mutima, nabyo byabuli ba ho. ⁴⁷ Uyo mundu wa mbere, akalyosibwa mu luvu. Si uwa kabiri, yehe akalyoka mwi'gulu! ⁴⁸ Kwokwo, booshi aba mu kihugo, bali nga Hadamu, bwo akalyosibwa mu luvu. Si ngiisi aba mwi'gulu, boohe, bali nga Kirisito, bwo akalyoka mwi'gulu. ⁴⁹ Nga kwoku tuki shushiini na Hadamu, bwo akalyoka mu luvu, kwokwo twâye ki shushaane na Kirisito, bwo akalyoka mwi'gulu.

⁵⁰ E beene witu! Namùbwira ku bweranyange kwo ngiisi íbiri ne'minyofu no'muko, bitangaziga kwo biyingire mu bwami bwa Rurema. Mukuba, ibyo kushereera, bitangaziga kwo bikizi yama ho.

⁵¹ Yuvwagwi! Ngola ngamùmenyeesa íbishubi bishamiri. Tutali tweshi kwo tugagwejera mu lufu. Si baguma biitu bagayami hindulwa ⁵² ku hyanya hiniini.

‡ 15:45 15.45 Ndondeko 2.7. § 15:45 15.45 Hadamu muzinda Yesu Kirisito.

Bigaaba nga kugohya, ku kyanya ikibuga kizinda kigadahirizibwa. Na mango ikibuga kidahirizibwa, lyo abafwiri bagazuuka. Banabe batakiri bo'kushubi fwa. Tweshi tunahindulwe!
⁵³ Mukuba, ibyo kushereera, bikwiriiri biyambikwe amagala ágatâye ki shereere. Na kundu byâli riiri bya kufwa, haliko bigayama ho.
⁵⁴ Ikyanya ibyo kushereera no'kufwa bigaaba keera byayambikwa amagala go'kuyama ho, li'gambo ligaaba keera lyakoleka, íriyandisirwi kwokuno: «Narufu keera amirwa! Anahimwa lwoshi!»

⁵⁵ «E Narufu, leero kuhima kwawe kulyagagi hayi?»

No'bushobozi bwawe bwo'kukomana, nabwo buli hayagi?†»

⁵⁶ Ulufu, luli mu longa ubulyo bwo'kutukoma ku njira ye'byaha. Ne'byaha nabyo, biri mu longa imisi ku njira ye'Maaja. ⁵⁷ Haliko Rurema ahuuzibwe! Mukuba, ali mu tuhimira ku njira ya Nahamwitu Yesu Kirisito!

⁵⁸ Kwokwo, e beene witu bakundwa! Mukizi yama musikamiri! Hatanagire kindu íkigamùjungubania. Mukizi fiitirwa lwoshi mu kukolera Nahano, bwo muyiji-yiji kwo ngiisi byo muli mu yitubanula kwo mu kati kaage, bitagaafwa ubusha.

16

Ibindu byo'kugendi tabaala Abakirisito

* 15:54 15.54 Hisaaya 25.8. † 15:55 15.55 Hosheya 13.14.

¹ Na buno, namu detaga hi'gulu lye'kitoolo kyo'kugendi tabaala abandu ba Rurema. Mukizi gira nga kwokulya keera n'gabwira abandu ba mu mashengero ge'Galatiya. ² Ku ngiisi ulwi'yinga, ngiisi muguma winyu akizi handula ku bindu byo alonga, anabisingule. Kwokwo, mango nayija iyo munda imwinyu, hataki be igoorwa lyo'kubikumana. ³ Ku yikyo kyanya, mutoolage abandu mu kati kiinyu. Naani, na mbaheereze amaruba go'kugendi bamenyeesa. Niinyu, mukabaheereze kirya kitoolo, bagendi kisikiriza abandu be'Yerusaleemu. ⁴ Ne'ri byangaboneka kwo naani ngwiriiri ngende yo, tunagendanwe.

Ishungi za Pahulu

⁵ Ngayija iyo munda imwinyu. Haliko ngatee lenga i Makedoniya. Mukuba, ho ngoli shungisiri kwo ngalenga. ⁶ Na mango nahika imwinyu, hali ikyanya nangamala ye'siku. Ee! Nangamalira ye'kyanya kyoshi kye'mbeho. Kwokwo, lyo mukalonge ukundabaala ku lugeezi lwani, ngiisi ho nangayiji genda. ⁷ Si buno, ndalozizi ukulunguli yiji mubona. Mukuba, hali ikyanya lwangaba lugeezi lwa mulindi-mulindi. Na ndangaliiri kwo ngaki yiji mala isiku nyingi iyo munda, iri Nahano angambanguula.

⁸ Ngiri hano mu kaaya ke'Hefeso, halinde ukuhisa ku lusiku lwe'Pendekosite. ⁹ Mu kano kaaya, ngoli yiguliirwi mwo'mulyango gwo'kukola mwo'mukolwa muhamu. Gunalyagagi gwa kamaro bweneene, kundu abandu bingi bagweti bagaagira mbu bambangirire.

¹⁰ Ikyanya Timoteyo agayija imwinyu, hatagire mundu yeshi úgamúyobohya. Mukuba, naye ali mu kolera Nahano, nga kwokuno naani ndi mu múkolera. ¹¹ Ku yukwo, mutamúgayirize! Haliko mukamútabaale ku lugeezi lwage mu kati ko'mutuula, halinde akalonge ukugalukira ino munda ndi. Mukuba, twe na beene witu, tumúlindiriiri.

¹² Mwene witu wa Hapoolo kwakundi, keera namúyinginga bweneene kwo ayije iyo munda imwinyu, kuguma na'bandi beene witu. Halik-ago, analahira lwoshi kwo atagayija yo buno. Kundu kwokwo, agaki yija yo naaho, mango alonga ubulyo.

Amagambo go'kusezerana

¹³ Mukizi ba masu! Munabe musikamiri mu bwemeere! Munayamage muli bikalage, buzira kuyoboha. ¹⁴ Ngiisi byo mugakizi gira, mukizi bigira mu kati ko'rukundo.

¹⁵ Muyiji kwo mu kihugo kyoshi kye'Hakaya, Setefaano kuguma na'bandu ba mu nyumba yage, bo bakaba ba mbere ukuyemeera Yesu. Banafitiirwi bweneene mu kukizi kolera abandu ba Rurema. E beene witu! Namúyinginga, ¹⁶ abandu mwene yabo, mukizi basimbaha! Mukizi simbaha na'bandi booshi bo tuli mu yitubanula kuguma mu kukola guno mukolwa.

¹⁷ Nashambaala bweneene, bwo Setefaano akolaga hano, kuguma na Foritunato, na Hakahiko. Mukuba, bo bagweti bagandabaala ho mwangandabiiri. ¹⁸ Keera banamboleeza mu mutima. Baholeeza ne'mitima yinyu kwakundi. Abandu mwene yabo, bakwiriiri bamenyeekane.

19 Abandu ba mu mashengero ge'Haziya bamùlamusa. Hakila na Pirisila, nabo bamùlamusa bweneene kwi'ziina lya Nahano, kuguma na'bandu bi'shengero ábali mu kuumana mu nyumba yabo. 20 Abandi beene witu booshi, kwo bali hano, nabo bamùlamusa. Mukizi lamusania ku njira íkwaniini, mu kati ko'rukundo.*

21 Niehe Pahulu, nie namùyandikira guno musingo no'kuboko kwani.

22 Umundu, iri angalahira ukukunda Nahano, adaakwe!

E Nahamwitu! Uyijage!

23 Nahano Yesu akizi yama, ali mu mùgashaanira!

24 Urukundo lwani, luyamiri kuguma na ni-inyu mweshi, mu kati ka Yesu Kirisito.

* **16:20** 16.20 mu kati ko'rukundoMu kigiriki bidesiri «Mukizi lamusania mu kunyunyugutana».

**Ibibiriya: Igambo Iya Rurema mu ndeto
ye'kifuliiru
Fuliiru: Ibibiriya: Igambo Iya Rurema mu ndeto
ye'kifuliiru (Bible)**

copyright © 2018 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Fuliiru

Contributor: SIL International (in Africa)

All rights reserved.

2020-11-17

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 22 Dec 2022 from source
files dated 29 Jan 2022

871cddeb-c358-58e1-a46a-1b6006a51f3b